

Kangasalan kaupunki

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2024-2026

Sisällys

Sisällys.....	2
1 Kaupunginjohtajan katsaus.....	3
2 Kangasalan kaupunkistrategia.....	6
2.1 Kangasalan kaupunkistrategia vuoteen 2029.....	6
2.2 Kangasalan kaupungin palvelukeskusten ja Kangasalan Vesi -liikelaitoksen strategiset tavoitteet vuonna 2024	10
3 Talousarvion ja taloussuunnitelman lähtökohdat	12
3.1 Talousarvion rakenne ja periaatteet lainsäädännössä	12
3.2 Taloudellinen tilanne ja kehitysnäkymät	13
3.3 Talousarvion sitovuustaso	22
3.3.1 Sitovat määräraha-arviot TA2024	23
3.4 Tilivelvollisuus.....	24
4 Toimintatuotot ja toimintakulut palvelukeskuksittain ja Kangasalan Vesi -liikelaitos	26
4.1 Strateginen johto	28
4.2. Kangasalan kaupunkikonserni	36
4.2.1 Kaupunkikonsernille asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024	37
4.3 Sivistyskeskus	48
4.4 Tekninen keskus.....	55
5 Tuloslaskelma.....	62
6 Investoinnit palvelukeskuksittain.....	65
7 Rahoituslaskelma.....	67
8. Liitteet	70
8.1 Konserniyhteisöille ja yhteistoimintatahoille myönnettävät konsernituet ja avustukset	70
8.2 Jäsenmaksut ja yhteistoimintaosuudet	72
8.3 Henkilöstömuutokset talousarviovuodelle 2024 ja taloussuunnitelmavuosille 2025-2026	74
8.4 Tietoja konserniyhtiöistä.....	75
8.5 Investointien hankeluettelo	88
.....	94
8.6 Kangasalan Vesi -liikelaitos.....	95
8.6.1 Kangasalan Vesi -liikelaitoksen tuloslaskelma TA2024-TS2026.....	98
8.6.2 Kangasalan Vesi -liikelaitoksen investoinnit TA2024-TS2026	99
8.6.3 Kangasalan Vesi -liikelaitoksen rahoituslaskelma TA2024 -TS2026.....	101

1 Kaupunginjohtajan katsaus

Tiukkenevaa taloutta kasvavassa kaupungissa, rohkeasti eteenpäin katsoen

10.10.2023

Vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025-2026 taloussuunnitelman tekeminen on ollut merkittävästi erilaista kuin aiempien vuosien talousarvioiden valmisteleminen. Vuosikymmenten suurimman julkishallinnon uudistuksen, hyvinvointialueiden aloittaminen, on tuonut tummia pilviä Kangasalan kaupungin tasapainoisen talouden taivaalle. Kangasalan kaupungin talous on ollut pitkäjänteisesti tasapainossa ja tilinpäätösten ylijäämien kertyminen vahvaa, viime vuosinakin ylijäämää on kertynyt noin 25 miljoonaa euroa ja kaupungin taseeseen ylijäämää on kertynyt jo yli 70 miljoonaa euroa (konsernitaseeseen 93,0 milj. euroa)

Vuoden 2024 talousarviokehityksen valmisteleminen oli mollivoittoista: valtionosuudet vähenivät valmistelun edetessä peräti kuusi miljoonaa euroa, edellisten verovuosien niin sanotut verohännät poistuivat aiheuttaen neljän miljoonan euron tulojen vähenemän, uudet valtakunnalliset työehtosopimukset ja uudet vakanssit aiheuttivat liki viiden miljoonan kustannusten nousun, inflaatio lisää kustannuksia yli kaksi miljoonaa euroa kaupunkitasoisesti ja Kuntien eläkevakuutuksen hyvinvointialueuudistukseen liittyvä tasausmaksukin heikentää kaupungin taloutta miljoonalla eurolla.

Kaikista näistä kaupungin omista toimista riippumattomista lähtökohdista käsin talousarvioehdotuksesta muodostuu voimakkaasti alijäämäinen. Alijäämää ryhdyttiin välittömästi torjumaan 2,5 miljoonan euron talous- ja tuottavuusohjelmalla mutta talouden näkymien edelleen heikentyessä talousarviovalmistelun aikana on talousarvioon jouduttu kirjaamaan ehdotus samantien käynnistettävästä uudesta ja syvemmästä tasapainotusohjelmasta. Se valmistellaan loppuvuoden 2023 ja alkuvuoden 2024 aikana, tavoitteena tarvittavien ratkaisujen tekeminen jo kevään 2024 aikana.

Tilanne on siis erilainen ja tiukempi kuin vuosiin, mutta organisaatiomme ja päätöksentekomme on harjaantunut edellisten vuosien aikana hakemaan tuottavuutta ja tehokkuutta monin eri keinoin. Haemme tasapainoisen talouden avaimet lukuisilla erilaisilla tavoilla: esimerkiksi toisin tavoin toimien, palvelujen tasoa uudelleen arvioiden, henkilöstömäärää harkiten, uusia avauksia välttämällä, investointeja priorisoiden sekä siirtäen ja niin edelleen. Olen vakuuttunut siitä, että yhdessä keksitään ja talous tasapainotetaan, huolella valmistellen ja välttämättömät päätökset tehden.

Tämän tiukkenevan taloustilanteen ohessa kaupungissamme tapahtuu valtavasti kaikkea hyvää. Kaupungin nopea kasvu on positiivinen asia – parhaillaan olemme valtakunnan sisäisessä muuttovoitossa sijalla seitsemän- ja se tuo tullessaan lisää veroeuroja, valtionosuuksia, uusia ideoita ja monet myönteiset, välilliset vaikutukset. Kasvavan kaupungin tuottavuuden ja tehokkuuden kehittäminen on myös monin tavoin helpompaa kuin vähenevän väestökierteen kuntien tilanteessa. Ne eurot joita sijoitamme kasvavan kaupungin tarpeisiin, ovat perusluonteeltaan kovin myönteinen ja positiivinen ongelma ja niiden ratkaiseminen kuuluukin miellyttävien haasteiden joukkoon.

Kangasalan kaupunki on valtuuston vahvasti strategiallaan johtama kaupunki. Kaikki talousarviossa asetetut toiminnalliset tavoitteet on johdettu kaupunkistrategiasta. Valtuuston tekemän strategian väliarvioinnin pohjalta on helppo todeta, että suuntamme ja tavoitteet on tuoreeltaan hyviksi havaittu ja niillä on edelleen hyvä jatkaa kaupunkimme kehittämistä.

Vuodelle 2024 olemme asettaneet kaikille palvelukeskuksille yhteiseksi tavoitteeksi elinvoiman edistämisen sekä harrastavan ja liikkuvan kaupungin tavoitteet. Toteutamme tavoitteita monipuolisesti niin teknisen keskuksen työn kuin Business Kangasalan ostopalvelusopimuksenkin avulla. Harrastava ja liikkuva Kangasala konkretisoituu esimerkiksi Lamminrahkan uuden liikuntasalin avautumisen ja monipuolisen liikuntapuiston kautta.

Vuoden 2024 talousarvion ulkoiset toimintatuotot ovat 21,7 miljoonaa euroa ja ulkoiset toimintakulut ovat 121,3 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut ovat 65,1 milj. euroa. Palvelujen ostot talousarviossa 2024 on 32,5 milj. euroa, nousua alkuperäiseen talousarvioon 2,9 milj. euroa. Palvelujen ostojen kasvu johtuu yleisen kustannustason nousun ja joukkoliikennekustannusten tarkentumisesta.

Kangasalan tuloveroprosentti vuonna 2023 on 8,40 %, johon esitetään 1 %-yksikön korotusta.

Talousarvio on laadittu 9,40 % kunnallisveroprosentilla.

Verotulot ovat yhteensä 87,7 miljoonaa euroa. Valtionosuudet ovat 20,3 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 talousarvioesityksen vuosikate on 6,6 miljoonaa euroa, joka kattaa 44,7 miljoonan euron investoinneista 14,7 prosenttia. Vuonna 2024 investointivaroja puretaan 1,4 miljoonalla eurolla. Tilikauden tulos on vuonna 2024 yhteensä 19,5 miljoonan euron poistojen jälkeen 12,9 miljoonaa euroa negatiivinen

ja poistoeron muutoksen jälkeen tilikausi muodostuu noin -11,5 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Suunnitelmavuosien tilikaudet ovat muodostumassa alijäämäisiksi.

Talousarviovuodet ovat kasvavan kaupungin investointien aikaa. Lamminrahkan rakennushankkeiden lisäksi merkittävimmät investointihankkeet vuonna 2024 ovat Ruutanan koulu ja Pikkolan pienten lasten yksikkö sekä Lemetyn kadut.

Konserninäkökulma huomioidaan vahvasti talousarvioasiakirjassa. Valtuusto asettaa kaupungin omistamille yhtiöille yhä tarkemmin asetettuja tavoitteita ja kukin yhtiö kertoo toimenpiteensä omistajan asettamien tavoitteiden toteuttamiseksi.

Talousarviovalmisteluprosessi on ollut Kangasalan tapaan osallistava. Mahdollisuuksia saada tietoa, kysyä ja vaikuttaa on lukuisia talousarvioprosessin edetessä. Vaalimme keskustelua niin valmisteleavan organisaation sisällä kuin asiaa eri tavoin käsittelevissä toimielimissäänkin. Lautakunnat käsittelevät talousarviota useamman kerran ennen ehdotuksensa tekemistä. Työskentely lautakunnissa oli jälleen erinomaista ja lämpimät kiitokset ansaitsevaa.

Kangasala menestyy edelleen erinomaisesti, mutta talouden haasteet pakottavat arvioimaan uudella tavalla monia toimintojamme. Kun tuottavuutta ja tehokkuutta haetaan, yhä useammin meidän kaikkien on osattava hakea uusia ratkaisuja vanhoissa tavoissa pitäytymisen sijaan. Yhteiseen rakentavaan työhön ja positiiviseen viestintään tarvitaan meistä jokaista, niin kaupungin työntekijöitä, luottamushenkilöitä kuin asukkaitakin. Rakennetaan siis yhdessä joka päivä Kangasalaa vahvistavaa Kangasalahenkeä, houkuttelevuuttamme yhdessä rakentaen.

Kiitän lämpimästi kaupungin henkilöstöä ja luottamushenkilöitä talousarvion erinomaisesta valmistelusta kaikissa sen eri vaiheissa. Rakennetaan yhdessä, visiomme mukaisesti, Kangasalasta hyvinvoiva ja kehittyvä kesäpäivän kulttuurikaupunki. Yksinkertaisesti sanoen, vaatimattomasti paras.

Oskari Auvinen, kaupunginjohtaja

2 Kangasalan kaupunkistrategia

2.1 Kangasalan kaupunkistrategia vuoteen 2029

1. Elinvoiman edellytykset kunnossa

- 1.1 Kehitämme valtakunnallisesti ja kansainvälisesti kilpailukykyisiä alueita yritystoiminnan tarpeisiin - Lamminrahka, Saarenmaa, Tarastenjärvi
- 1.2 Vastaamme ripeästi yritysten toimipaikka- ja tonttitarpeisiin
- 1.3 Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa
- 1.4 Hyödynnämme keskeistä sijaintia vetovoimaisella Tampereen kaupunkiseudulla
- 1.5 Kehitämme liikenneverkkoa
 - Käynnistämme raideliikennehankkeita.
 - Aloitamme Kehä 2:n rakentamisen yhdessä Tampereen kanssa.
 - Osallistumme valtateiden 9 ja 12 kehittämiseen
- 1.6 Kehitämme seudullisessa yhteistyössä matkailupalveluja ja mahdollistamme kasvun
- 1.7 Keskitymme työllisyydenhoitoon seudullisesti ja omin toimin
- 1.8 Tuemme yrityksiä osaavan työvoiman saamisessa
- 1.9 Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä

2. Hiilineutraali ja kestävä tulevaisuuden kaupunki

- 2.1 Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistäen
- 2.2 Saavutamme hiilineutraalisuustavoitteen kannustamalla asumaan, elämään ja yrittämään kestävästi ja hiili-neutraalisti
- 2.3 Ehkäisemme ilmastonmuutosta kulkutapamuotoihin vaikuttaen ja kestävää liikkumista edistäen
 - Edistämme tiheää joukko- ja liityntäliikennettä: kuuma nauhataajama
 - Parannamme kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia
- 2.4 Turvaamme lähiluonnon monimuotoisuuden samalla luontopalveluja kehittäen
- 2.5 Maankäytössä huomioidaan hiilihiilut, luonnon monimuotoisuus ja muut ympäristövaikutukset

3. Hyvinvoivat ja terveet kaupunkilaiset

- 3.1 Monipuolinen kesäpäivän kulttuurikaupunki: liikuntaa, harrastusmahdollisuuksia, taidetta, tapahtumia ja museoita sekä kirjastopalveluita.
- 3.2 Hyödynnämme historiaamme ja tunnettavuuttamme
- 3.3 Toivotamme tapahtumat tervetulleiksi kaupunkiympäristöömme, julkinen tila on avoin
- 3.4 Vahvistamme terveyden vaalimista
- 3.5 Edistämme ikäihmisten hyvinvointia ja elämänlaatua
- 3.6 Ehkäisemme syrjäytymistä ja yksinäisyyttä lieveilmiöineen
- 3.7 Tuemme lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja kasvun edellytyksiä
- 3.8 Lisäämme yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi

4. Kasvun ja oppimisen edelläkävijä

- 4.1 Kasvatamme lapsia ja nuoria paikalliset juurensa tunteviksi, itsetunnoltaan terveiksi sekä tulevaisuuteen suuntautuviksi
- 4.2 Kasvatamme toisia kunnioittavia, suvaitsevia, sivistyneitä ja kansainvälisiä ihmisiä
- 4.3 Yhteisöllisyyttä vahvistamalla ennaltaehkäisemme kiusaamista
- 4.4 Profiloidumme monipuolisesti 2. asteen opintojen, työelämäyhteyksien ja yrittäjyyskasvatuksen kaupunkina
- 4.5 Mahdollistamme oppimisen kaiken ikäisille
- 4.6 Tiedostamme koulutuksen tuen tarpeen ja mahdollistamme laadukkaan opetuksen
- 4.7 Tarjoamme turvalliset, terveelliset ja laadukkaat oppimisympäristöt

5. Liikkuva ja harrastava Kangasala

- 5.1 Edistämme kaupungin liikuntamahdollisuuksia sisällä ja ulkona
- 5.2 Kehitämme houkuttelevia retkeilyreittejä ja virkistysalueita
- 5.3 Mahdollistamme monipuolista harrastustoimintaa
- 5.4 Teemme monipuolista yhteistyötä järjestöjen kanssa
- 5.5 Vahvistamme harjujen ja näkötorien tunnettavuutta ja hyödynnämme harjuja virkistys- ja luontokohteena
- 5.6 Käytämme järviluontoa monipuolisesti matkailun, vapaa-ajan ja harrastamisen kohteena

6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö

- 6.1 Ylläpidämme ja vahvistamme kaupungin hyvää imagoa työnantajana työvoimasta kilpailtaessa
- 6.2 Työpäivä Kangasalla vahvistaa hyvän piiriä
- 6.3 Kehitämme johtamista ja esihenkilötyötä
- 6.4 Korostamme osaamisen johtamista ja osaamistarpeiden ennakointia
- 6.5 Panostamme työhyvinvointiin, työssä jaksamiseen ja työyhteisötaitoihin
- 6.6 Kannustamme henkilöstöä työn ja toimintatapojen aktiiviseen kehittämiseen

7. Osallistava ja palveleva, sujuvan arjen Kangasala

- 7.1 Kerromme aktiivisesti ja avoimesti toiminnastamme
- 7.2 Kuulemme palautteen ja kehitämme asiakaskokemusta
- 7.3 Edistämme osallisuutta ja yhteisöllisyyttä, yhtenä painotuksena perheiden ja vanhemmuuden tukeminen
- 7.4 Lisäämme avustuksilla ja yhteistyöllä kolmannen sektorin vaikuttavuutta
- 7.5 Edistämme esteettömyyttä palveluissa, suunnittelussa ja rakentamisessa
- 7.6 Lisäämme sähköisiä palveluita kaupunkilaisille
- 7.7 Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia

8. Tiivistyvät taajamat ja mahdollisuuksien maaseutu

- 8.1 Kehitämme yhtä aikaa sekä kaupunkia että maaseutua
- 8.2 Luomme edellytyksiä monipuoliselle asuntotuotannolle taajamissa
- 8.3 Vahvistamme asumista ja yrittämistä maaseudulla
- 8.4 Lisäämme vetovoimaisuutta ja viihtyisyyttä rakennetun ympäristön laadulla, korkeatasoisella arkkitehtuurilla, viheralueilla ja taiteella rakennetussa ympäristössä
- 8.5 Profiloitumme laadukkaana ruoan ja elintarviketuotannon alueena

9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

9.1 Pidämme tulot ja menot pysyvästi tasapainossa

9.2 Sosiaali- ja terveyspalvelujen siirryttyä hyvinvointialueelle uudistamme toimintaamme ja talouttamme tuottavaksi ja tehokkaaksi

9.3 Mitoitamme palvelutuotantomme ja -verkkomme ennakoivasti

9.4 Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella

9.5 Kaikella omistuksella on oltava tarkoitus ja tavoite

9.6 Hyödynnämme tarkoituksenmukaisesti oikeaa tuotantotapaa toiminnassamme

9.7 Huolehdimme edunvalvonnasta kattavasti

9.8 Olemme rohkeita, sallimme erehtymisen, opimme virheistä

2.2 Kangasalan kaupungin palvelukeskusten ja Kangasalan Vesi-liikelaitoksen strategiset tavoitteet vuonna 2024

Palvelukeskusten yhteiset strategiset tavoitteet vuonna 2024

	5. Liikkuva ja harrastava Kangasala
	9. tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

Lisäksi palvelukeskuksilla ja Vesi -liikelaitoksella on ollut mahdollista valita itse 2-4 muuta strategista tavoitetta:

Strateginen johto

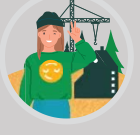
	1. Elinvoiman edellytykset kunnossa
	6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö
	7. Osallistava ja palveleva, sujuvan arjen Kangasala

Sivistyskeskus

	3. Hyvinvoivat ja terveet kaupunkilaiset
	5. Liikkuva ja hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö

	6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö
---	--

Tekninen keskus

	1. Elinvoiman edellytykset kunnossa
	2. Hiilineutraali ja kestävän tulevaisuuden kaupunki

Kangasalan Vesi -liikelaitos

	6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö
	7. Osallistava ja palveleva, sujuvan arjen Kangasala
	9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

3 Talousarvion ja taloussuunnitelman lähtökohdat

3.1 Talousarvion rakenne ja periaatteet lainsäädännössä

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarvot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja talousenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Edellä 3 momentissa säädettyä alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin.

3.2 Taloudellinen tilanne ja kehitysnäkymät

3.2.1 Yleinen taloudellinen tilanne

Talouden toipuminen viivästyy

Suomen talous on taantumassa vuonna 2023. Hinta- ja korkotason nousu sekä heikentynyt vientikysyntä painavat taloutta, ja taantumasta toipuminen on hidasta. Työllisyyden jo pidempään jatkunut hyvä kehitys pysähtyy. Kotimainen inflaatio on taittumassa nopeasti. Talouden elpyminen kestää kuitenkin aiemmin arvioitua pidempään. Kansainvälisen talouden kehitykseen liittyvät riskit ovat kasvaneet, ja odotettua heikompi kehitys heijastuisi kotimaiseen tuotantoon. Myös asuinrakentamisen alhosta voi aiheutua pidempiaikaisia ongelmia.

Suomen Pankin ennusteen mukaan bruttokansantuote supistuu 0,2 % vuonna 2023. Toipuminen taantumasta lähtee käyntiin jähmeästi vuonna 2024. Bruttokansantuotteen kasvu on vuonna 2024 vain 0,2 %. Vuonna 2025 talouskasvu vauhdittuu, mutta vain 1,4 prosenttiin.

Pitkään vahvistunut työllisyys notkahtaa taantumassa. 20–64-vuotiaiden työllisyysaste vajoaa 77,7 prosenttiin vuonna 2024. Vuonna 2025 talouskasvun voimistuessa työllisten määräkin kääntyy taas kasvuun ja työllisyysaste palautuu lähelle vuoden 2022 tasoa. Kotitalouksien ostovoimaa rasittaa kohonnut hintataso, mutta ansiotason nousu ja inflaation hidastuminen parantavat kotitalouksien kulumahdollisuuksia. Inflaatio hidastuu yhteen prosenttiin vuonna 2024, mutta palveluiden hintojen nousu jatkuu vielä aiempaa nopeampana.

Geopoliittinen vastakkainasettelu sekä korkojen nousun välittyminen talouteen saattavat tuottaa negatiivisia kehityskulkuja. Kansainvälisen talouden hitaampi kasvu vähentäisi entisestään suomalaisten yritysten vientimahdollisuuksia. Kohonnut korkotaso jarruttaa myös investointeja ja vaikuttaa kiinteistömarkkinoiden toimintaan. Suomessa asuinrakentamisen näkymät ovat heikentyneet nopeasti asuntomarkkinoiden jähmettymisen vuoksi, ja on mahdollista, että alan vaikeudet kärjistyvät ja heijastuvat aiemmin ennustettua voimakkaammin työllisyyteen ja talouteen.

Kuluttajahintojen nousuvauhti Suomessa on vuoden 2023 aikana hidastunut selvästi vuoden 2022 euroajan ennätyksestä 7,2 prosentista kuluttajahintaindeksillä. Öljyn ja muiden raaka-aineiden hinnat ovat laskeneet, ja hintojen lasku on välittynyt energian kuluttajahintoihin.

Vuoden 2023 aikana inflaatio on kuitenkin keskimäärin vielä korkeahko 4,3 %. Kansallinen kuluttajahintaindeksi ottaa huomioon myös asunto- ja kulutusluottojen korkojen nousun vaikutuksen kotitalouksien menoihin.

Vuonna 2024 inflaation ennakoidaan hidastuvan merkittävästi, mihin vaikuttaa eniten energiahintojen lasku. Palveluiden hintojen nousu kuitenkin jatkuu nopeana mm. vuokrien nousun vuoksi ja vaikuttaa pohjainflaatioon. Heikko talouskasvu hidastaa inflaatiota, ja pohjainflaatio laskee kahden prosentin tasolle vuonna 2025.

3.2.2 Julkisen talouden näkymät vuodelle 2024

Julkisen talouden näkymät ovat kääntyneet syksyllä 2023 heikompaan suuntaan alkuvuoden ennusteisiin verrattuna. Alkusyksyn aikana julkaistuissa arvioissa todetaan, että taantuma on siirtymässä ja pitkitymässä vuoden 2024 puolelle. Nordea ja OP ennakoivat vuodelle 2024 nollakasvua. Kuntarahoitus arvioi ensimmäisenä ennustelaitoksena ensi vuodelle jopa pientä BKT:n volyymin laskua. Suhdannelaitosten ennusteet ovat kuitenkin pienen vaihteluvälin sisällä ja positiivisiakin yllätyksiä voi vielä tapahtua ennusteissa loppuvuoden 2023 aikana.

Edellä mainitut ennusteet ovat vuoden 2024 osalta selkeästi synkemmät kuin valtiovarainministeriön, jossa ensi vuoden kansantalouden volyymikasvuksi arvioidaan +1,4 prosenttia. Myös pankkien työttömyysaste-ennuste on valtiovarainministeriön näkemystä selvästi synkempi. Valtiovarainministeriön vuoden 2024 talousarvion pohjana käytettävä suhdanne-ennuste julkaistaan lokakuussa.

BKT:n ennusteilla, työllisyysarvioilla ja työttömyydellä on välitön yhteys julkisen sektorin tuloihin ja menoihin. Verotulo- ja menoennusteet saattavat mahdollisesti muuttua vuoden 2024 osalta entistäkin heikommaksi. Valtiovarainministeriön elokuisen budjettiesityksen sekä syyskuun lisätalousarvion mukaan valtion budjettitalouden alijäämä on ensi vuonna sopeutustoimista huolimatta noin 11 miljardia euroa.

Talousnäkömien heikentyminen välittyy suoraan myös kuntien talouteen. Sote-uudistuksen jälkeen kuntien verotuloennusteet heiluttavat kuntatalouden tilaa aikaisempaa voimakkaammin. Kevään kuntatalousohjelmassa veroennuste oli vahva, mikä näkyi totuttua myönteisempänä kuntatalouden rahoitusjäämäennusteena lähivuosina. Loppuvuoden ennusteessa tilanne on todennäköisesti toinen. Verojen ohella taloustilanteen hyytyminen vaikuttaa myös kuntien muihin tuloihin, kuten myyntituottoihin.

Talousnäkömien heikentyminen vaikuttaa luonnollisesti myös kuntien menoihin. Kunnilla on yhä merkittävä rahoitusosuus perustoimeentulotuen ja pitkäkestoisen työttömyysturvan rahoittamisessa. Kun talous hiipuu, työttömyys nousee ja tarve täydentää toimeentuloa erilaisilla etuuksilla lisääntyy. Kuntien on syytä varautua jo nyt näiden menoerien kasvuun jo vuonna 2024 puolella.

Kuntien rahoitusosuus toimeentulotuesta ja työttömyysturvasta on herättänyt kuntakentällä keskustelua. Sosiaaliturvaan kaavaillut leikkaukset kuormittavat myös kuntataloutta. Hallitusohjelman mukaiset leikkaukset heikentävät kuntien taloutta vuosittain noin 80–100 miljoonalla eurolla. Taakka kasvaa, jos työttömät eivät työllisty hallitusohjelmassa oletetulla tavalla.

Sosiaaliturvaleikkauksen kuntavaikutukset kasvavat tätäkin suuremmiksi, jos työttömyysaste on tulevina vuosina noin yhden prosenttiyksikön korkeampi kuin hallitusohjelmaa laatiessa oletettiin.

3.2.3 Valtion toimenpiteiden vaikutukset kuntatalouteen vuonna 2024

Kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen osoitetaan kokonaisuutena 2,6 miljardia euroa vuodelle 2024, ja taso nousee TE-palvelu-uudistuksen myötä 3,6 miljardiin euroon vuonna 2027. Kuntien peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotukseen tehdään yhden prosenttiyksikön korotusta vastaava säästö, joka alentaa valtionosuutta vuoden 2024 tasossa 24 miljoonaa euroa ja nimellisesti noin 111 miljoonaa euroa vuoden 2027 tasolla.

Valtionosuuden mitoituksessa on otettu huomioon vuodesta 2025 lähtien hallitusohjelman linjaukset kotoutumispalveluista ja työllisyysmäärärahojen alentamisesta. Peruspalvelujen valtionosuuden mitoitukseen vaikuttaa myös sote-uudistukseen liittyvien kustannusten ja tulojen siirtojen tarkistaminen vuoden 2022 lopullisten tietojen mukaisiksi. Siirrot tulevat vielä tarkentumaan syksyn valmistelun aikana.

Mikäli eduskunta käsittelee ja hyväksyy kiinteistöveroä koskevan lakimuutoksen, maapohjan kiinteistöveroprosentin alarajan korottaminen vahvistaa kuntien taloutta vuodesta 2024 alkaen. Kangasalan kaupungin osalta tulopohjaa vahvistava vaikutus on noin 0,8-1,2 milj. euroa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirrolla kunnista hyvinvointialueille on merkittäviä vaikutuksia kuntien toimintaan ja talouteen. Uudistuksen vaikutukset kohdistuvat erityisesti kuntien käyttötalouteen, jossa tulojen ja -menojen taso ja rakenne muuttuvat merkittävästi tehtävien siirtyessä hyvinvointialueille sekä rahoituksen siirtyessä valtiolle. Uudistusten jälkeen verotulot ovat edelleen kuntien merkittävin tulonlähde, mutta verorahoituksen osalta valtionosuuksien osuus kasvaa joillakin kunnilla selvästi verrattuna nykytilanteeseen. Tämä selittyy sekä verotulojen poistumisella että valtionosuusjärjestelmään sisällytettävillä uudistuksen vaikutusten tasauselementeillä, jotka voivat olla joillekin kunnille huomattavan suuret.

Valtiovarainministeriö on käynnistänyt kuntien rahoitusjärjestelmän uudistamisen. Hallituksen esitys uudistuksesta on tarkoitus antaa eduskunnalle keväällä 2025, ja uusi lainsäädäntö on tarkoitus saada voimaan 2026. Kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus on tarkoitus uudistaa vastaamaan kuntien uutta roolia peruspalvelujen järjestämisessä,

3.2.4 Kuntatalouden kehitysarvio vuosille 2024–2026

Kuntatalouden toimintamenot kasvavat VM:n painelaskelmassa vuosina 2024–2027 pääasiassa hintojen kasvun seurauksena lukuun ottamatta vuotta 2025, jolloin kunnille siirtyy vastuu työvoimapol-

veluiden järjestämisestä. Samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Kuntien kustannuskehitystä kuvaavan peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,3 % vuodessa.

Kunta-alan sopimuskorotukset nostavat työvoimakustannuksia 2,99 prosenttia v. 2024. Sopimuskorotusten kasvua hillitsee v. 2024 kunta-alan henkilöstölle v. 2023 maksettavien kertaerien poistuminen. Vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan yleisten työmarkkinoiden ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alan palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi. Kuluttajahintojen kehityksen arvioidaan normalisoituvan keskimäärin kahteen prosenttiin kehysvuosina

Kuntien tehtävät painottuvat nykyisin voimakkaasti lapsi- ja nuorisoikäluokkien tarvitsemien koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluiden järjestämiseen. Koulutuksen (ml. varhaiskasvatus) yhteenlaskettu palvelutarve on painelaskelmassa kehysvuosina laskeva syntyvyyden laskun ja ikäluokkien pienentymisen vuoksi. Kehitysarviossa palvelutarpeen laskua on totuttuun tapaan hieman loivennettu, sillä monissa pienissä kunnissa mahdollisuudet kouluverkon sopeuttamiseen ovat rajalliset. Lisäksi lasten määrään varhaiskasvatuksessa vaikuttaa myös työllisyyden kehitys sekä varhaiskasvatuksen osallistumisaste, joka on ollut viime vuosina nousussa.

Työ- ja elinkeinopalvelut siirretään kuntien vastuulle vuodesta 2025 alkaen. Tämä laajentaa kuntien tehtäväkenttää ja kasvattaa kuntatalouden toimintamenoja n. 840 milj. eurolla. Uudistuksen myötä kuntien henkilöstömäärä kasvaa n. 4 000 henkilötyövuodella, mikä näkyy v. 2025 henkilöstömenojen voimakkaana kasvuna. Myös ostot kasvavat uudistuksen seurauksena. Uudistuksen myötä kunnan rahoitusvastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta laajenee, mikä puolestaan heijastuu v. 2025 avustusten tason muutokseen. Investointien oletetaan palaavan normaalille kasvu-uralleen kehyskaudella. Kunnilla on jatkossakin merkittäviä investointitarpeita mm. rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja vihreän siirtymän vuoksi.

Kuntien keskuudessa on merkittäviä eroja niiden rahoitusaseman ja investointikyvykkyyden osalta. Kuntatalouden tilaa voivat kertaluonteisesti kohentaa myös toimintojen yhtiöittämiset ja omaisuuden myynnit.

Valtiovarainministeriön kansantalouden tilinpidon mukaisen paikallishallinnon kokonaistulojen ja -menojen nettoluotonannon ennuste eli rahoitustasapaino on vuosina 2024–2026 arviolta 1,5 miljardia euroa miinuksella. Kertaluonteiset myyntitulot tai verohännät eivät saa peittää alleen kuvaa talouden todellisesta tilasta. Valtion keinot tukea kuntataloutta ovat vähäiset, sillä valtion nettoluotonannon arvioidaan liikkuvan tulevana vuosina yli 10 miljardin euron alijäämässä.

3.2.5 Kangasalan kaupungin talous

Kuntataloudessa taloutta voidaan pitää tasapainossa, kun vuosikate kattaa käyttöomaisuuden poistot. Vuosikatteen tulee pääsääntöisesti kattaa myös investoinnit, jotta kuntatalous olisi kokonaisuudessaan tasapainossa. Talouden analysointi on haastavaa, koska keskeiset laskelmat, tuloslaskelma ja rahoituslaskelma saattavat antaa osittain ristiriitaisen kuvan taloustilanteesta. Tilikausi saattaa olla ylijäämäinen, mutta rahoitusasema heikkenee kaupungin velkaantuessa investointien rahoituksen johdosta. Erityisesti väestöpohjaltaan kasvavissa kunnissa, kuten Kangasalla, tilanne on ollut tämän suuntainen.

Kangasalan kaupungin talous on ollut tasapainossa vuodesta 2010 alkaen edellä mainituin kriteerein lukuun ottamatta vuosia 2012 jolloin tulos oli -1,3 miljoonaa euroa, vuonna 2014 tulos oli -1,7 miljoonaa euroa ja vuonna 2018 tulos oli -3,8 miljoonaa euroa. Tilinpäätösten tulosten muodostumiseen ovat vaikuttaneet merkittävästi kertaluonteiset erät, kuten käyttöomaisuuden myyntivoittotulot, kaupungin sijoitusomaisuuteen liittyvät kirjaukset sekä muut kertaluonteiset erät. Vuosina 2019-2021 Kangasalan kaupungin tilikauden tulokset olivat positiivisia yhteensä 23,2 milj. euroa Vuoden 2022 tilinpäätöksen tulos oli -156 878,85 euroa miinuksella, mutta tilinpäätöserien jälkeen tilikauden ylijäämä oli 2,1 miljoonaa euroa.

Kangasalan kaupungin lainakanta oli vuoden 2022 tilinpäätöksen mukaan 86,5 miljoonaa euroa eli 2 623 euroa asukasta kohden. Kaupungin kassavaroja käytetään toiminnan ja investointien rahoitukseen. Kaupunki ottaa vuoden 2023 aikana yhteensä 40 milj. euroa talousarviolainaa ja lainaa arvioidaan tarvittavan vuonna 2024 yhteensä 42 milj. euroa. Talousarvion laatimisvaiheessa arvioidaan, että vuoden 2024 lopussa kaupungin lainakanta on yhteensä 135,2 milj. euroa.

Nyt käsillä oleva talousarvioesitys vuodelle 2024 ja suunnitelmavuosille 2025-2026 on alijäämäinen ja kaupungin talous ei ole tasapainossa tulojen ja menojen epäsuhdan johdosta.

Tulorahoituksen riittämättömyys investointien kattamiseksi johtavat kaupungin voimakkaaseen velkaantumiseen. Talousarviolainaa vuodelle 2024 arvioidaan otettavan yhteensä 42 milj. euroa, suunnitelmavuodelle 2025 yht. 39 milj. euroa ja suunnitelmavuodelle 2026 yht. 39 milj. euroa. Samaan aikaan kaupungin kassaa rasittaa lainojen kasvaneet korkomenot ja lainakannan lyhennykset. Lainakantaa lyhennetään vuosina 2024-2026 arviolta 68,0 milj. euroa.

Kaupungin sijoitussalkun myönteisellä kehityksellä / arvomuutoksella on positiivinen kirjanpidollinen vaikutus rahoituskustannusten kokonaisuuteen. Eli myönteisesti kehittyvä sijoitussalkku vähentää kasvavien korkokustannusten kirjanpidollistavaikutusta kaupungin tuloslaskelmaan.

Suunnitelmavuosien talouden näkymät ovat haastavia ennakoida. Verotulojen leikkauksen johdosta valtionosuuksien osuus tulorahoituksesta kasvaa merkittävästi. Valtionosuusjärjestelmän kautta tasataan kuntien verotuloja verotulojen tasausjärjestelmän kautta. Kuntien rahoitusjärjestelmän kokonaisuudistus, joka on suunniteltu astuvan voimaan vuonna 2026 on tarpeellinen, mutta sisältää myös riskejä. Epävarmuutta rahoitusjärjestelmän uudistamisessa aiheuttaa erityisesti se, että julkisen sektorin alijäämäisyyttä korjaavat toimenpiteet on edellisten hallitusten toimesta kohdistettu kuntien talouteen.

Valtionosuussidonnaisuuden kasvaminen lisää tulorahoituksen riskejä, mikäli valtion toimesta tehdään yksipuolisia muutoksia valtionosuusjärjestelmän kriteereihin tai maksatuksen toimeenpanoon. Kuntien verotulopohjasta vähenee vuoden 2023 jälkeen aiempien verovuosien tilitykset. Se aiheuttaa esim. Kangasalan kaupungille n. 2,6 milj. euron vähenemän kunnallisverotuotossa.

Kuntien osuus yhteisöverotulojen jako-osuudesta on vähentynyt vuonna 2023 hyvinvointialueiden rahoituspohjan vahvistamiseksi. Lisäksi kuntien keräämästä kiinteistöverosta tullaan kohdentamaan puolet kuntien yhteiseen verotulojen tasausjärjestelmään, jolla tuetaan verotulopohjaltaan heikompia kuntia. Nämä kaikki muutokset yhdessä muuttavat julkisen hallinnon rahoitusta kokonaisuutena ennennäkemättömällä tavalla ja heikentävät ennustettavuutta.

Kangasalan kaupunki tulee jatkamaan taloussuunnitelmassa mittavan investointiohjelman toteuttamista. Investointien rahoitus vieraalla pääomalla vaikuttaa lainakannan kehitykseen ja talouden tunnuslukuihin taloussuunnitelmakaudella. Investointien toteutusajankohtia tulee kuitenkin arvioida tiukentuneessa taloustilanteessa kriittisesti. Talous- ja tuottavuusohjelmassa tullaan myös arvioimaan suunnitelmavuosien investointien toteutusta ja aikatauluja.

Suunnitelmakaudella tullaan nostamaan uutta lainaa arviolta keskimäärin 40 miljoonaa euroa vuodessa ja samalla myös lainojen lyhennykset sekä korkomenot kasvavat. Vaikka lainojen lyhennysohjelma kuormittaa kaupungin maksuvalmiutta, se kuitenkin hillitsee osittain lainamäärän nettokasvua. Asukasmäärän vuosittainen kasvu tasaa osaltaan lainakannan tunnuslukuvaikutuksia ja kasvattaa verotulopohjaa. Lisääntyvät korkomenot ja investointien myötä kasvavat poistot vähentävät käyttötalouden liikkumavaraa ja ovat pois palvelutuotannon rahoituskehyksistä tulevinä vuosina.

Talous- ja tuottavuusohjelma

Kaupunginhallitus on 5.6.2023 § 189 antanut vuoden 2024 talousarvion tulo- ja menokehyksen. Talousarvion valmistelu pitää sisällään merkittävän määrän epävarmuustekijöitä liittyen talouden yleiseen tilannekuvaan tulo- ja menopohjan osalta. Kehys sisältää kolmevuotisen (2024–2026) talous- ja tuottavuusohjelman. Talous- ja tuottavuusohjelmalla sitoudutaan vähentämään palvelukeskusten käyttöalousmenoja vähintään 0,75 me/vuosi (yhteensä 2,25 me/taloussuunnitelmakausi).

Talouden tasapainotus- ja tuottavuusohjelma kulkee talousarviovalmistelun rinnalla. Syksyn 2023 aikana heikentyneiden talousennusteiden sekä ennakkollisen valtionosuusleikkauksen johdosta talous- ja tuottavuusohjelmaa tullaan syventämään kaupunginhallituksen ohjauksessa uusilla taloutta tervehdyttävillä toimenpide-ehdotuksilla osana vuoden 2025 talousarvion valmistelua.

Kaupunginhallitus edellyttää, että uuden talouden tasapainotusohjelman valmistelu käynnistetään välittömästi. Tavoitteeksi asetetaan mm. organisaation arviointi ja koko konsernin toiminnan sopeuttaminen käytettävissä oleviin tuloihin. Ehdotus tasapainotusprosessista esitetään hallitukselle vuoden 2023 loppuun mennessä.

Vuoden 2024 talousarvion ulkoiset toimintatuotot ovat 21,7 miljoonaa euroa.

Ulkoiset toimintakulut ovat 121,3 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut ovat 65,1 milj. euroa. Palvelujen ostot talousarviossa 2024 on 32,5 milj. euroa, nousua alkuperäiseen talousarvioon 2,9 milj. euroa. Palvelujen ostojen kasvu johtuu yleisen kustannustason nousun ja joukkoliikennekustannusten tarkentumisesta.

Kangasalan tuloveroprosentti vuonna 2023 on 8,40 %, johon esitetään 1 %-yksikön korotusta. Talousarvio on laadittu 9,40 % kunnallisveroprosentilla. Verotulot ovat yhteensä 87,7 miljoonaa euroa. Valtionosuudet ovat 20,3 miljoonaa euroa.

Vuoden 2024 talousarvioesityksen vuosikate on 6,6 miljoonaa euroa, joka kattaa 44,7 miljoonan euron investoinneista 14,7 prosenttia. Vuonna 2024 investointivaroja puretaan 1,4 miljoonalla eurolla. Tilikauden tulos on vuonna 2024 yhteensä 19,5 miljoonan euron poistojen jälkeen 12,9 miljoonaa euroa negatiivinen ja poistoeron muutoksen jälkeen tilikausi muodostuu noin -11,5 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Suunnitelmavuosien tilikaudet ovat muodostumassa alijäämäisiksi. Suunnitelmavuosiin sisältyy merkittäviä ennakkointia vaikeuttavia epävarmuustekijöitä.

Tilikausien 2024–2026 yhteenlaskettu alijäämä on -33,8 milj. euroa. Vuoden 2022 tilinpäätöksessä edellisten tilikausien ylijäämää on yhteensä 70,7 miljoonaa euroa. Suunnitelmakauden investoinnit ovat yhteensä 119,5 milj. euroa ja yhteenlasketut vuosikatteet 25,7 miljoonaa euroa. Investointivaroja puretaan suunnitelmakaudella yhteensä 4,1 miljoonalla eurolla.

Investointien omarahoitusosuuden jäädessä alle 50 prosentin kaupungin velkaantuminen kiihtyy siten, että suunnitelmakaudella lainakannan arvioidaan kasvavan (TAE24) 121,7 miljoonasta eurosta 164,9 miljoonaan euroon (ts2026) ja lainamäärä asukasta kohden nousee vuoden 2026 loppuun mennessä n. 4 697 euroon.

3.2.6 Talouden ja toiminnan seuranta

Valtuustolle toimitettava talouden ja toiminnan seuranta toteutetaan puolivuosittein.

Kaupunginhallitus antaa seurannasta yksityiskohtaiset ohjeet talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa.

Merkittävimpien konserniyhtiöiden talouden ja toiminnan seuranta toteutetaan puolivuosittein.

3.2.7 Kaupungin sijoitusvarallisuuden taso ja käyttö

Vuoden 2005 talousarvion ja 2005–2007 taloussuunnitelman hyväksymisen yhteydessä on päätetty, että talousarviokäsittelyn yhteydessä määritellään sijoitusvaroilta ns. säilyttämistaso, joka lasketaan siten, että alkuperäiseen pääomaan 12,38 miljoonaa euroa lasketaan vuoden 1996 alusta 4 prosentin korkoa korolle. Vuoden 2019 alusta lukien on päätetty, että sijoituksen pääomalle (31.12.2018) lasketaan 3 prosentin korkoa korolle.

Valtuusto on kokouksessaan 1.2.2021 § 38 päättänyt tulouttaa sijoitusomaisuuden pääomasta 7,9 milj. euroa vuodelle 2021 siten, että sijoitusomaisuuden vähimmäispääomaksi jää vähintään 25,0 milj. euroa. Edellä esitettyjen päätösten ja laskentaperiaatteiden mukaisesti sijoitusomaisuuden määrä on arvioitu vuodelle 2023 (sijoitussalkun syyskuun 2023 arvon perusteella) ja tavoitetaso asetettu vuodelle 2024. Ukrainan sodan, korkomarkkinoiden kiristymisen, energiakriisin sekä osakemarkkinoiden voimakkaan laskemisen johdosta sijoitusvarallisuuden arvo väheni vuoden 2022 aikana markkinoiden yleisen kehityssuunnan mukaisesti. Vuoden 2023 aikana kaupungin sijoitusomaisuuden arvo on lähtenyt jälleen kasvuun maltillisesti. Arvio vuoden 2024 kehityksestä on myös maltillinen.

Sijoitusvarallisuuden tuottotavoite vuodelle 2024

Kaupungin sijoitussalkkua hoitavan Evli Oyj:n mukaan sijoitusvarojen tuottotavoitetta voidaan maltillisesti korottaa nykyisestä 3 % tuottotavoitteesta riskitasoa juurikaan nostamatta. Kaupungin heikentyneen taloustilanteen sekä salkunhoitajan arvion perusteella kaupungin sijoitusvarallisuuden pääsalkun tuottotavoitteeksi asetetaan 4 % vuodelle 2024.

31.12.2019	30,86 milj. euroa	31.12.2022	26,5 milj. euroa
31.12.2020	31,79 milj. euroa	31.12.2023	*27,8 milj. euroa
31.12.2021	29,94 milj. euroa	31.12.2024	** 28,9 milj. euroa

***ennuste pääomasta 31.12.2023, **tavoitetaso 31.12.2024**

Edellä mainitun lisäksi, mikäli sijoitusvarojen tuotto ylittää 31.12.2023 määritellyn tason, on mahdollista erillisellä valtuuston päätöksellä tulouttaa sijoitusvarojen tuottoa investointi- ja kehityshankkeiden rahoittamiseksi, jotka edistävät kaupunkilaisten hyvinvointia, Kangasalan kaupungin keskustan vetovoimaa tai elinkeinoelämän kehittämishankkeiden toteuttamista. Sijoitusomaisuutta ei käytetä kaupungin palvelutuotannon pysyvien toimintakulujen katteeksi. Mikäli strategisten kehittämishankkeiden toteuttaminen edellyttää, voi valtuusto tehdä edellä esitetystä täydentävän erillispäätöksen sijoitusomaisuuden käytöstä.

3.3 Talousarvion sitovuustaso

Talousarvio- ja suunnitelma on kaupungin toiminnan ja talouden ohjausväline. Toiminnan ohjaus tapahtuu toiminnallisten tavoitteiden sekä palvelukeskuksille osoitettujen resurssien kautta käyttötalousosassa ja investointiosassa. Talouden ohjaus puolestaan toteutuu tarkastelemalla tuloslaskelmaa ja rahoituslaskelmaa, jotka kokoavat kaikki resurssitarpeet ja niistä voidaan päätellä kunnan tulojen riittävyys koko toiminnan ylläpitämiseksi.

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Talousarvion käyttötalousosassa sitovia eriä ovat palvelukeskusten ulkoiset toimintatuotot ja ulkoiset toimintakulut. Määrärahat ovat bruttomääräisiä. Ylimääräisen tai budjetoimattoman tulon kertyminen ei oikeuta menojen ylittämiseen. Sisäiset laskutusyksiköt, kuten esimerkiksi rakentamisen palvelualue ja ateria- ja siivouspalvelut, eivät saa kesken vuotta lisätä menojaan ilman valtuuston hyväksyntää.

Rahoituslaskelmassa sitovia eriä ovat pitkäaikaisten lainojen lisäys, pitkäaikaisten lainojen vähennys ja antolainasaamisten vähennys.

Häiriötilanteiden aikana ja poikkeusoloissa kaupunginjohtajalla on oikeus tehdä tilanteen edellyttämiä kiireellisiä ja välttämättömiä rahoituspäätöksiä.

Investointien määrärahat ovat palvelukeskuksittain sitovia valtuustoon nähden.

Kaupunkistrategiasta talousarviokirjaan kirjatut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet ovat palvelukeskuksittain valtuustoon nähden sitovia.

3.3.1 Sitovat määräraha-arviot TA2024

12.10.2023

Tulot	1 000 euroa	Menot	1 000 euroa
Käyttötalousosa		Käyttötalousosa	
Toimintatuotot	21 719	Toimintamenot	-121 298
Strateginen johto	2 247	Strateginen johto	-18 829
Sivistyskeskus	4 002	Sivistyskeskus	-63 576
Tekninen keskus	6 770	Tekninen keskus	-32 988
Kangasalan Vesi -liikelaitos	8 700	Kangasalan Vesi -liikelaitos	-5 904
Tuloslaskelmaosa	108 727	Tuloslaskelmaosa	-2 572
Verotulot	87 671	Korkokulut	-2 548
Valtionosuudet	20 275	Muut rahoituskulut	-24
Korkotuotot	60		
Muut rahoitustuotot	721		
Investointiosa	515	Investointiosa	-44 730
Strateginen johto	515	Strateginen johto	-3 050
Sivistyskeskus	-	Sivistyskeskus	-2 550
Tekninen keskus	-	Tekninen keskus	-34 520
Kangasalan Vesi -liikelaitos	-	Kangasalan Vesi -liikelaitos	-4 610
Rahoitusosa	42 000	Rahoitusosa	-18 367
Antolainasaamisten vähennykset	0	Antolainasaamisten lisäykset	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	42 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-18 367
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	Tulorahoituksen korjauserät	0
Korottomien velkojen muutos	0		
Kokonaistulot yhteensä	172 961	Kokonaismenot yhteensä	-186 967

3.4 Tilivelvollisuus

Kuntalain mukaan tilintarkastuskertomuksessa annetaan mm. lausunto sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä sekä mahdollisesta tilivelvolliseen kohdistuvasta muistutuksesta.

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kaupunginhallituksen, lautakuntien ja johtokuntien jäsenet sekä johtavat viranhaltijat.

Tilivelvollisia viranhaltijoita ovat kaupunginjohtaja, kehitysjohtaja, talousjohtaja, hallintojohtaja, henkilöstöjohtaja, laskentapäällikkö, sivistyskeskuksen talouspäällikkö, sivistyskeskuksen hallintopäällikkö, palvelukeskusten johtajat. Lisäksi johtavia tilivelvollisia viranhaltijoita ovat palvelualueiden esimiehet sekä hallintosäännössä määrätyt toimielinten esittelijät.

KÄYTTÖTALOUS

4 Toimintatuotot ja toimintakulut palvelukeskuksittain ja Kangasalan Vesi -liikelaitos

Talous

12.10.2023

Strateginen johto	TP2022	TA 2023	TA2023 muutokset	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot	6 451 822	6 963 000	600 000	7 563 000	7 435 000	7 421 000	7 315 000
ulkoiset	1 854 410	1 775 000	600 000	2 375 000	2 247 000	2 233 000	2 127 000
sisäiset	4 597 412	5 188 000		5 188 000	5 188 000	5 188 000	5 188 000
Toimintamenot	-17 629 710	-18 669 213	-1 380 000	-20 049 213	-20 278 783	-21 713 841	-21 592 111
ulkoiset	-16 469 510	-17 038 000	-1 380 000	-18 418 000	-18 829 265	-20 264 323	-20 142 593
sisäiset	-1 160 200	-1 631 213		-1 631 213	-1 449 518	-1 449 518	-1 449 518
Toimintakate	-11 177 888	-11 706 213	-780 000	-12 486 213	-12 843 783	-14 292 842	-14 277 111
Poistot ja arvonalentumiset							

Henkilöstökuluissa mukana luottamushenkilöiden palkkiot (ml. vaalit) sekä esim. koko kaupungin kesätyöntekijät ja työllistetyt.

12.10.2023

Sivistyskeskus	TP2022	TA 2023	TA2023 muutokset	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot	4 890 079	4 318 210		4 318 210	4 002 210	4 179 210	4 179 210
ulkoiset	4 710 401	4 318 210	0	4 318 210	4 002 210	4 179 210	4 179 210
sisäiset	179 677						
Toimintamenot	-74 966 212	-77 434 480	-118 000	-77 552 480	-84 994 401	-86 801 929	-87 971 016
ulkoiset	-56 245 529	-57 948 137	-118 000	-58 066 137	-63 576 305	-65 383 832	-66 552 919
sisäiset	-18 720 683	-19 486 343		-19 486 343	-21 418 097	-21 418 097	-21 418 097
Toimintakate	-70 076 133	-73 116 270	-118 000	-73 234 270	-80 992 191	-82 622 719	-83 791 806
Poistot ja arvonalentumiset	-1 084 681	-1 200 088		-1 200 088	-1 663 284	-2 202 935	-2 403 174

12.10.2023

Tekninen keskus	TP2022	TA 2023	TA2023 muutokset	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot	30 774 131	27 987 247	-1 960 000	26 027 247	27 723 970	27 963 970	28 253 970
ulkoiset	5 280 977	8 720 000	-1 960 000	6 760 000	6 770 000	7 010 000	7 300 000
sisäiset	25 493 154	19 267 247		19 267 247	20 953 970	20 953 970	20 953 970
Toimintamenot	-32 597 342	-34 383 549	298 000	-34 085 549	-36 205 836	-37 768 956	-38 415 516
ulkoiset	-30 420 967	-31 119 000	298 000	-30 821 000	-32 988 390	-34 551 510	-35 198 070
sisäiset	-2 176 376	-3 264 549		-3 264 549	-3 217 446	-3 217 446	-3 217 446
Toimintakate	-1 823 211	-6 396 302	-1 662 000	-8 058 302	-8 481 866	-9 804 985	-10 161 546
Poistot ja arvonalentumiset	-10 939 888	-14 600 477		-14 600 477	-14 792 143	-15 189 272	-17 421 509

12.10.2023T

Kaupunki, ilman vesi -liikelaitosta	TP2022	TA 2023	TA 2023 muutokset	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot	71 874 860	39 268 457	-1 360 000	37 908 457	39 161 180	39 564 180	
ulkoiset	41 605 835	14 813 210	-1 360 000	13 453 210	13 019 210	13 422 210	13 606 210
sisäiset	30 269 026	24 455 247		24 455 247	26 141 970	26 141 970	26 141 970
Toimintamenot	-263 642 219	-130 488 806	-1 200 000	-131 688 806	-141 480 585	-146 286 291	-147 980 208
ulkoiset	-233 159 712	-106 105 136	-1 200 000	-107 305 136	-115 393 960	-120 199 666	-121 893 583
sisäiset	-30 482 506	-24 383 670		-24 383 670	-26 086 626	-26 086 626	-26 086 626
Toimintakate	-191 767 358	-91 220 350	-2 560 000	-93 780 350	-102 319 405	-106 722 111	-108 232 028
Poistot ja arvonalentumiset	-12 167 402	-15 800 565		-15 800 565	-16 455 427	-17 392 207	-19 824 683

12.10.2023

Vesi -liikelaitos	TP2022	TA 2023	TA2023 muutokset	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot	8 605 917	8 930 000		8 930 000	9 030 000	9 530 000	10 330 000
ulkoiset	8 202 989	8 600 000	0	8 600 000	8 700 000	9 200 000	10 000 000
sisäiset	402 928	330 000		330 000	330 000	330 000	330 000
Toimintamenot	-5 189 716	-6 001 577		-6 001 577	-6 289 375	-6 725 625	-7 160 384
ulkoiset	-5 000 269	-5 600 000	0	-5 600 000	-5 904 030	-6 340 280	-6 775 040
sisäiset	-189 447	-401 577		-401 577	-385 345	-385 345	-385 345
Toimintakate	3 416 200	2 928 423		2 928 423	2 740 625	2 804 375	3 169 616
Poistot ja arvonalentumiset	-2 497 066	-3 000 000		-3 000 000	-3 028 000	-3 283 000	-3 553 000

12.10.2023

Kaupunki, ml. vesi -liikelaitos	TP2022	TA 2023	TA2023 muutokset	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot	80 480 777	48 198 457	-1 360 000	46 838 457	48 191 180	49 094 180	50 078 180
ulkoiset	49 808 824	23 413 210	-1 360 000	22 053 210	21 719 210	22 622 210	23 606 210
sisäiset	30 671 953	24 785 247		24 785 247	26 471 970	26 471 970	26 471 970
Toimintamenot	-268 831 935	-136 490 383	-1 290 000	-137 690 383	-147 769 960	-153 011 916	-155 140 592
ulkoiset	-238 159 982	-111 705 136	-1 290 000	-112 905 136	-121 297 990	-126 539 946	-128 668 622
sisäiset	-30 671 953	-24 785 247		-24 785 247	-26 471 970	-26 471 970	-26 471 970
Toimintakate	-188 351 158	-88 291 926	-2 650 000	-90 851 926	-99 578 780	-103 917 736	-105 062 412
Poistot ja arvonalentumiset	-14 664 468	-18 800 565		-18 800 565	-19 483 427	-20 675 207	-23 377 683

Talousarviossa sisäiset erät eivät ole sitovia määrärahoja, vaan ne esitetään informatiivisena tietona.

4.1 Strateginen johto

Vastuuhenkilö: kaupunginjohtaja Oskari Auvinen

Talous

12.10.2023

Strateginen johto	TP2022	TA 2023	TA2023 muutokset	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot	6 451 822	6 963 000	600 000	7 563 000	7 435 000	7 421 000	7 315 000
ulkoiset	1 854 410	1 775 000	600 000	2 375 000	2 247 000	2 233 000	2 127 000
sisäiset	4 597 412	5 188 000		5 188 000	5 188 000	5 188 000	5 188 000
Toimintamenot	-17 629 710	-18 669 213	-1 380 000	-20 049 213	-20 278 783	-21 713 841	-21 592 111
ulkoiset	-16 469 510	-17 038 000	-1 380 000	-18 418 000	-18 829 265	-20 264 323	-20 142 593
sisäiset	-1 160 200	-1 631 213		-1 631 213	-1 449 518	-1 449 518	-1 449 518
Toimintakate	-11 177 888	-11 706 213	-780 000	-12 486 213	-12 843 783	-14 292 842	-14 277 111
Poistot ja arvonalentumiset							

Henkilöstökuluissa mukana luottamushenkilöiden palkkiot (ml. vaalit) sekä esim. koko kaupungin kesätyöntekijät ja työllistetyt.

Toimintaympäristö

Strateginen johto muodostuu seuraavista tehtävistä: vaalit, tarkastustoimi ja strateginen johto, kehittämisspalvelut, henkilöstöpalvelut, viestintä, työllisyyspalvelut, talous- ja tietohallintopalvelut, toimistopalvelut, lakimiespalvelut, logistiikkapalvelut, liikennesuunnittelu, verotus sekä omistajaohjaus.

Valtuusto on kaupungin ylin päättävä elin. Kaupunginhallitus luo edellytyksiä kaupunkilaisten hyvinvoinnille vaikuttamalla yhteiskunnalliseen kehitykseen, johtamalla ja kehittämällä strategista suunnittelua ja kaupungin hallintoa sekä ohjaamalla ja yhteensovittamalla organisaation toimintaa kaupunki-strategian ja valtuuston hyväksymien strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Kaupunginhallituksen tehtäväalueita ovat mm. palvelut, talous ja maankäyttö, asunto-, elinkeino- ja maapolitiikka, edunvalvonta, kuntien välinen yhteistoiminta, sidosryhmät ja tiedottaminen, omistajapolitiikka, konserniohjaus ja konsernivalvonta.

Keskusvaalilautakunta vastaa vaalien järjestämisestä kaupungissa.

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päättämät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet.

Talouspalvelut ja tietohallintopalvelut tukevat kaupungin strategista johtamista sekä palvelukeskusten toimintaa taloushallinnon sekä keskitettyjen tietohallintopalvelujen rutiini- ja asiantuntijapalveluilla. Talouspalvelut tuottavat virallisen talousraportoinnin hallitukselle ja valtuustolle sekä vastaa johdon rapor-

toinnin kehittämisestä yhteistyössä kehittämispalvelujen kanssa. Tietohallintopalvelut tukevat tietojärjestelmien ylläpitoa sekä toimivat kaupunkiorganisaation asiantuntijana järjestelmähankintoihin, tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvissä asioissa.

Kehittämispalvelut koordinoi kaupungin sisäistä ja ulkoista kehittämistoimintaa sekä muun muassa kymppi+5-työ- ja digityöryhmän työskentelyä. Kehittämispalvelut osallistuu kaupunkitason näkökulmasta kaupungin eri valmistelu-, projekti-, selvitys ja hankevalmistelutehtäviin.

Toimistopalvelut tukee kaupungin toimintaa tuottaen asiakaspalvelua (kaupunginvirasto I ja Kaupunki-info) sekä tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon kokonaisuuden.

Liikennesuunnittelu- ja logistiikkapalvelut vastaa kaupungin kuljetuksista ja joukkoliikenteestä.

Lakimiespalvelut vastaa kaupungin oikeudellisista asiantuntijapalveluista sekä keskusvaalilautakunnan sihteerin ja pysäköinninvalvojan tehtävien hoitamisesta.

Viestintä tuottaa asukkaille ja muille sidosryhmille tietoa kaupungin toiminnasta, edistää vuorovaikutusta ja osallistumista sekä päätöksenteon avoimuutta. Strategian mukaisella viestinnällä tuetaan kaupungin tavoitteiden saavuttamista. Tapahtumien koordinointi sisältyy viestinnän tehtäviin.

Työllisyyspalvelut vastaa kaikkien työttömien työnhakijoiden pl. kantaväestöön kuuluvat yli 30-v. ansio-päivärahaa saavat työllistymistä edistävästä palveluista. Aktiivisella yritysyhteistyöllä edistetään kaupungin yritysten työvoiman saatavuutta. Kangasala osallistuu työllistymistä edistävään monialaiseen yhteispalveluun (TYP). Kangasala on mukana 31.12.2024 päättyvässä Pirkanmaan työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa sekä osallistuu aktiivisesti 1.1.2025 toimintansa aloittavan uuden Tampereen seudun työllisyysalueen valmisteluun yhdessä eräiden muiden Pirkanmaan kuntien kanssa.

Henkilöstöpalvelut johtaa, koordinoi ja kehittää organisaation henkilöstöasioita esihenkilötyön tukena. Kaupungin voimassa olevien palvelussuhteiden määrä oli 30.6.23 tilanteen mukaisesti 1235 (vakituksia palvelussuhteita 1054). Toimintakauden aikana henkilöstömäärä on hieman tätä suurempi (n. 1350-1400).

Business Kangasala Oy vastaa kaupungin elinkeino- ja matkailupalveluista. Elinkeinopalveluilla tuetaan yritysten ja niiden toimintaympäristön kehittymistä sekä uudistumista. Houkuttelemme yrityksiä sijoittumaan kaupunkiin aktiivisella markkinoinnilla ja tonttipolitiikalla. Yhtiö edistää matkailua Kangasalla ja kehittää matkailuelinkeinoa kaupungin strategian mukaisesti.

Painopistealueet

Kaupunginhallitus ohjaa kaupungin kehitystä kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti. Valtuuston hyväksymässä kaupunkistrategiassa on 9 laajaa tavoitetta. Uusina esiin nousivat liikunnan ja harrastamisen sekä hiilineutraalisuuden vahvistaminen. Valtuusto on hyväksynyt keväällä 2021 Kangasalan kaupunkistrategian vuoteen 2029.

Kaupunkistrategia 2029:n väliarvioinnin (valtuustoseminaari 14.–15.9. ja johtoryhmä) perusteella strategian tavoitteet ovat edelleen oikeita, mutta joidenkin toiminnallisten tavoitteiden osalta tarvitaan enemmän toimenpiteitä. Osittain tavoitteet ovat tiivistettävissä.

Kaupunginhallitus johtaa talousarvion valmistelua ja talouden hallintaa kaupunkistrategian mukaisesti pitäen tulot ja menot tasapainossa pitkällä aikavälillä. Kangasalan kaupungin talouden näkymät ovat heikentyneet syksyn 2023 aikana taloussuunnitelmakauden 2024–2026 osalta usean tekijän yhteisvaikutuksesta. Kaupunginhallitus on päättänyt keväällä talousarviokehityksen osana talous- ja tuottavuusohjelmasta. Ohjelman tavoitteena on suunnitelmallisesti ja harkiten kehittää myönteisesti kaupungin taloudellista asemaa suunnitelmakaudella. Talous- ja tuottavuusohjelmaa täydennetään tarvittaessa erilispäätöksillä talousarviokäsittelyn lisäksi.

Syksyn 2023 aikana tietoon tulleet rahoitusasemaan heikentävästi vaikuttavat tulo- ja menopohjan muutokset aiheuttavat talous- ja tuottavuusohjelman uudelleen arviointia ja uusia toimenpiteitä talouden tervehdyttämiseksi. Valmistelutyö käynnistyy vuoden 2023 aikana.

Tulo- ja menopohjan muutokset, samanaikaiset suuret investoinnit ja niistä seuraavat poistot vaikuttavat siten, että tarkastelujakson tilinpäätökset muodostuvat alijäämäisiksi. Yksittäisenä vuotena suunnitelmakaudella on mahdollista kertaluontoisilla toimenpiteillä saavuttaa myös kirjanpidollisesti ylijäämäinen tilikauden tulos. Arvio vaikutuksista ja tarvittavista toimenpiteistä laaditaan osana vuosittaista talousarviovalmistelua. Vuosien 2024–2026 talousarviot tarkentuvat valmistelun edetessä.

Valmisteilla olevaan osallisuus- ja vuorovaikutussuunnitelmaan on kerätty kaupungin eri osallisuustasoja ja muotoja. Kaupunkitasoisen osallistavan budjetoinnin malli suunnitellaan vuoden 2023 aikana ja mallin toteutusta laajennetaan vuonna 2024. Osallisuutta kehitetään myös kesäasukkaiden ja kuntalaisten aktiivisella kuuntelemisella ja viestinnällä. Investointeihin, kasvuun ja toimintaympäristön muutoksiin varaudutaan suunnittelemalla investointeja Kangasalan kymppi +5 suunnitteluvälineen mukaisesti ja palveluverkkotyötä edistäen. Vaikuttavuuden arvioinnin merkitys tulee tulevaisuudessa myös kasvamaan entisestään. Edunvalvontaa toteutetaan valmisteilla olevan edunvalvontasuunnitelman mukaisesti.

Koska julkiset TE-palvelut siirretään 1.1.2025 valtiolta kuntien järjestettäväksi, osallistuu Kangasala aktiivisesti yhdessä Tampereen kaupungin, kaikkien Tampereen kehyskuntien sekä eräiden Pirkanmaan reuna kuntien kanssa uuden muodostettavan Tampereen seudun työllisyysalueen valmisteluun. Muodostuvaa työllisyysaluetta vastuukuntana johtava Tampereen kaupunki toimii lakisäätetyn TE-palveluviranomaisena järjestäen TE-palvelut yhteisesti sovittavan suunnitelman mukaisesti lähipalveluina kaikkiin työllisyysalueen sopijakuntiin kuten Kangasalle.

Kaupunginhallitus johtaa strategisen yleiskaavan toimeenpanoa. Kangasala osallistuu aktiivisesti Tampereen kaupunkiseudun kuntien väliseen yhteistyöhön ja tekee lisäksi tarkoituksenmukaista yhteistyötä kaikilla kaupungin raja-alueilla. Keskeisimmät yhteistyökohteet Tampereen kaupungin kanssa ovat Lamminrahka-Ojalan alue sekä Tarastenjärven ja Saarenmaan elinkeinoalueet. Kaikessa kehittämissä työssä huomioidaan MAL-sopimuksen tavoitteet. Kangasala osallistuu valtakunnallisen kehyskuntaverkon työskentelyyn.

Kaupunginhallitus arvioi konsernirakenteen osalta tarkoituksenmukaisen omistamisen perusteita omistajapolitiikan pohjalta. Kaupunkistrategian mukaisesti kaikelle omistukselle on perusteet ja kehitystavoitteet. Konserniohje yhtenäistää konserniyhtiöiden ohjaamista ja toimintaa. Konserniohjausta ja konsernin kokonaisuutta toteutetaan tiiviisti mm. siten, että konsernijohto tapaa keskeisten kaupungin omistamien yhtiöiden hallituksia. Lisäksi kaupunkikonsernin yhteistyöryhmän toiminta on vakiintunutta.

Konsernivalvontaa ja riskienhallintaa toteutetaan koko kaupunkikonsernissa voimassa olevan kaupunginhallituksen hyväksymän ohjeen mukaisesti. Koko kaupunkikonsernin eettisten periaatteiden ja toimintatapojen tarkempi ohjeistus on valmistelussa ja juurrutetaan.

Henkilöstötyötä ohjaa kaupunkistrategia ja henkilöstö- ja työhyvinvointiohjelma. Jatkamme johtamisen ja esihenkilötyön vahvistamista vuonna 2023 aloitetun kaupunkistrategian toteutusta tukevan koulutuksen puitteissa (Onnistumme yhdessä - kaupunkistrategian toteutusta tukeva koulutus). Vuoden 2024 painopisteenä on lisäksi työnantajakuva vahvistaminen, henkilöstön saatavuus sekä työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen tukeminen. Kehitämme edelleen työntekijäkokemusta (esim. perehdytysprosessin kehittäminen, sähköinen perehdytyskoulutus). Työterveyspalvelut kilpailutetaan, koska nykyinen työterveyskausi päättyy vuoden 2024 lopussa. Siten työterveyspalvelujen kilpailuttamisen lisäksi toiminta mahdollisesti siirretään toiselle toimijalle riippuen siitä, mikä työterveysyrityksistä voittaa kilpailutuksen. Työkykyjohtamista korostetaan edelleen sairauspoissaolojen vähentämiseksi työkykyprosesseja tehostaen. Jatkamme Hyvinvoiva ja aktiivinen Kangasala –hyvinvointihanketta.

Kaupungin elinkeino- ja matkailupalvelut tuottaa Business Kangasala Oy. Kaupunginhallitus hyväksyy ostopalvelusopimuksen yhtiön kanssa.

Yhtiön tehtävänä on toteuttaa kaupungin elinkeino- ja matkailuohjelmaa. Lisäksi yhtiö vastaa vaikuttavasta yhteistyöstä Business Tampereen ja paikallisten yrittäjäyhdistysten kanssa. Kangasalan kaupunki ja Kuhmoisten ja Pälkäneen kunnat solmivat sopimuksen matkailun kehittämisestä kolmen kunnan yhteistyönä. Sopimusta operoi Business Kangasala Oy.

Business Kangasala Oy toimii tiiviissä yhteistyössä kaupungin eri palvelukeskusten kanssa. Keskeisiä kehityshankkeita ovat tonttivarannon riittävyys, Lamminrahkan yritystonttien myynti ja markkinointi, Saarenmaan tulevan elinkeinoalueen kehittäminen ja Tarasten kiertotalousalueen edistäminen yhteistyössä alueen kehittäjän kanssa.

Yhtiö osallistuu aktiivisesti yrittäjyyskasvatukseen, keskustan alueen kehittämiseen, toimivien yritysten palvelemiseen ja huolehtii sijoittumispalveluista alueelle tuleville yrityksille.

Kangasala osallistuu vuoden 2024 lopussa päättyvään Pirkanmaan työllisyyskokeiluun. Kokeilun tarkoituksena on ohjata haastavassa työmarkkinatilanteessa olevia työhön, koulutukseen tai muihin soveltuviin työllistymistä edistäviin palveluihin mm. yhteistyössä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa. Erityi-

senä tavoitteena on huolehtia osaavan työvoiman saatavuudesta yrityksissä kohdennetun työnantajayhteistyön avulla. Aktiivisella palvelutoiminnalla ja onnistuneella hyvinvointialueen yhdyspintatyöllä voidaan alentaa kunnan valtiolle maksamaa työmarkkinatuen kuntaosuutta. Jalkautuvan etsivän nuorisotyön avulla tuetaan perusasteen ja toisen asteen nivelvaiheessa olevia nuoria.

Hyvinvointialueuudistukseen liittyvä viestintä jatkuu yhdyspintatyön viestintänä. Työnantajamielikuvan vahvistamista jatketaan ja kehitetään edelleen. Tampereen seudun työllisyysalueen valmistelun viestintä käynnistyy. Keskusta-alueen uudistamisesta, uusien asuin- ja elinkeinoalueiden rakentumisesta sekä tonttitarjonnasta viestitään aktiivisesti. Kaupungin tapahtumallisuuden edistämistä jatketaan. Verkkoviestintää kehitetään nykyisiä sivustoja modernisoimalla.

Talous- ja tuottavuusohjelma

Kaupunginhallitus on 5.6.2023 § 189 antanut vuoden 2024 talousarvion tulo- ja menokehyksen. Talousarvion valmistelu pitää sisällään merkittävän määrän epävarmuustekijöitä liittyen talouden yleiseen tilannekuvaan tulo- ja menopohjan osalta. Kehys sisältää kolmevuotisen (2024-2026) talous- ja tuottavuusohjelman. Talous- ja tuottavuusohjelmalla sitoudutaan vähentämään palvelukeskusten käyttötalousmenoja vähintään 0,75 me/vuosi (yhteensä 2,25 me/taloussuunnitelmakausi). Talouden tasapainotus- ja tuottavuusohjelma kulkee talousarviovalmistelun rinnalla. Ohjelman tulee sisältyä lopulliseen palvelukeskuksen antamaan vuoden 2024 talousarvioesitykseen. Strategisen johdon osuus käyttötalousmenojen vähennyksestä v. 2024 on 122 000 €. Strategisen johdon tuottavuusohjelma 2024 sisältää seuraavat toimenpiteet:

- Valtuusto ja kaupunginhallitus: palvelujen ostojen, henkilöstökulujen ja muiden kulujen vähennys/tarkastelu, -65 000 euroa
- Yhteispalvelut: palvelujen ostojen vähennys/tarkastelu, -20 000 euroa
- Avustukset ja jäsenmaksut: avustusten ja jäsenmaksujen vähennys, -2 000 euroa
- Kehittämispalvelut: palvelujen ostojen vähennys/tarkastelu, -5 000 euroa
- Kuluttajaneuvonta: palvelujen ostojen vähennys/tarkastelu, -1 000 euroa
- Toimistopalvelut: palvelujen ostojen sekä aineiden ja tarvikkeiden vähennys/tarkastelu, -4 000 euroa
- Työvoiman palvelukeskus: henkilöstökulujen vähennys, -25 000 euroa

STRATEGISET TAVOITTEET 2024

Kaupungin yhteiset strategiset tavoitteet:

5. Liikkuva ja harrastava Kangasala ja 9. Tuottava ja tehokas Kangasala

	1. Elinvoiman edellytykset kunnossa
	5. Liikkuva ja harrastava Kangasala
	6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö
	7. Osallistava ja palveleva, sujuvan arjen Kangasala
	9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

Toiminnalliset tavoitteet

Numero	Toiminnallinen tavoite
1.5	Kehitämme liikenneverkkoa - Käynnistämme raideliikennehankkeita. - Aloitamme Kehä 2:n rakentamisen yhdessä Tampereen kanssa. - Osallistumme valtateiden 9 ja 12 kehittämiseen
1.7	Keskitymme työllisyydenhoitoon seudullisesti ja omin toimin
1.8	Tuemme yrityksiä osaavan työvoiman saamisessa
1.9	Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä
5.4	Teemme monipuolista yhteistyötä järjestöjen kanssa
6.1	Ylläpidämme ja vahvistamme kaupungin hyvää imagoa työnantajana työvoimasta kilpailtaessa
6.3	Kehitämme johtamista ja esihenkilötyötä
6.5	Panostamme työhyvinvointiin, työssä jaksamiseen ja työyhteisötaitoihin

7.1	Kerromme aktiivisesti ja avoimesti toiminnastamme
7.2	Kuulemme palautteen ja kehitämme asiakaskokemusta
9.2	Sosiaali- ja terveyspalvelujen siirryttyä hyvinvointialueelle uudistamme toimintaamme ja talouttamme tuottavaksi ja tehokkaaksi
9.4	Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella
9.5	Kaikella omistuksella on oltava tarkoitus ja tavoite
9.7	Huolehdimme edunvalvonnasta kattavasti
9.8	Olemme rohkeita, sallimme erehtymisen, opimme virheistä

Tehokkuusmittarit

Kangasalan kaupunki

Tehokkuusmittarit	TP2022	MTA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Sairauspoissaolot (Kuntari-/SBI-luku) Kuntari ja SBI= Tiedolla johtamisen järjestelmä	6,2 %	4,6 %	4,4, %	4,3 %	4,2 %

Informatiiviset tunnusluvut

Koko kaupunki	TP2022	MTA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Vuosikate euroa /asukas	440	432	193	231	317
Vuosikate /poistot, %	99	77	34	39	48
Investointien tulorahoitus-%	35,25	28,61	14,87	22,85	30,57
Lainakanta euroa/asukas	2623	3331	3966	4364	4697
Joukkoliikenteen matkustajamäärä	1 054 508	1 200 000	1 300 000	1 400 000	1 500 000
Henkilöstön määrä -voimassa oleva palvelussuhde	2227	1400	1400	1395	1395
-Palkkaa saavan henkilöstön määrä (vuoden keskiarvo, SBI)	2078	1350	1320	1315	1315
Henkilöt joilla ei sairauspoissaoloja vuoden aikana (kaikki palvelussuhteet)	38,7 %	49	51	52	53
Henkilötyövuodet (htv 2)**	2005	1245	1235	1234	1234
Henkilöstökustannukset milj. euroa	99,6	59,3	65,1	67,0	68,7

**)palkalliset palveluksessaolopäivät kalenteripäivinä

Informatiiviset tunnusluvut

Strateginen johto	TP2022	MTA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Henkilöstö	36	33	33	30	30
Työllistetyt	28	40	40	40	40
Toimintakulut/asukas	537	598	594	627	615
Ulkoiset nettomenot/euroa/asukas	446	550	551	585	574

Väestö (tilastointipäivä 31.12.).

Väestöennuste perustuu kaupungin laatimaan omaan ennusteeseen.

Väestö:	TA 2024 - TS 2026
2022	32 959 virallinen
2023	33 500 ennuste
2024	34 140 ennuste
2025	34 620 ennuste
2026	35 100 ennuste

4.2. Kangasalan kaupunkikonserni

Kangasalan kaupunkikonserni muodostuu Kangasalan kaupungista ja niistä yhteisöistä, joissa kaupungilla on määräysvalta (tytäryhteisöt).

Tytäryhteisöt	Omistus- osuus -%
KOY Taloherttua	100,0
Pirkanmaan Laatusännöinti Oy	100,0
Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy	100,0
Kangasalan Lämpö Oy	100,0
Kangasalan Uimahalli Oy	100,0
Kangasala-talo Oy	100,0
Koy Kangasalan Harjunsola I	100,0
Kangasalan Parkki Oy	100,0
Business Kangasala Oy	100,0
KOY Kangasalan Timantti	100,0
KOY Kangasalan Säästökeskus	64,6
KOY Vatialan Kasarminportti	59,6

Muut osakkuudet	
Business Tampere Oy	8,06
Tredu-Kiinteistöt Oy	4,07
Tavase Oy	8,4
Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy	7,6
Pirkanmaan Jätehuolto Oy	8,09
YH-Kodit Oy	3,07
Sarastia Oy	<1
Koy Sahalahden Liikekeskus	6,04
Tuomi Logistiikka Oy	<1
Kuntien Tiera Oy	<1
Tampereen Raitiotie Oy	<1
Suomi-Rata Oy	<1
Kuntarahoitus Oyj	<1

Osakkuusyhteisöt	
KOY Tieliikennemuseo	48,3
Sahalahden Esikäsittelylaitos Oy	41,0
Kangasalan Jäähalli Oy	35,3
Koy Nattarin Lähipalvelukeskus	24,3
Kuntien hankintapalvelu KuHa Oy	20,7
Koy Ranta-Tarpila	35,9

Kuntayhtymät	
Tampereen Kaupunkiseudun ky	8,1
Pirkanmaan liitto ky	5,5
Valkeakosken seudun koulutus ky	0,5

4.2.1 Kaupunkikonsernille asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024

Konserniyhtiöiden 2 yhteistä strategista tavoitetta vuodelle 2024

- Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa
- Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia

Kaupungin omistusosuus -% Kehittämisisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
KOY Taloherttua 100,00 % 		
Yhtiö tarjoaa monipuolisia vuokra-asuntoja, asuntoja ja liike- ja toimitiloja Kangasalla.	❖ Osinko omistajalle 20 000 euroa	❖ Turvataan tarkalla taloudenpidolla
	❖ Yh-Kodeilta kaupungin saama osinkotuotto kohdennetaan avustuksena uusien rakennuskohteiden toteuttamisen rahoitukseen	❖ Toteutetaan tavoitteen mukaan
Yhtiö rakentaa vuokratasoltaan kohtuuhintaisia asuntoja.	❖ Keskustan timanttikorttelin suunnittelu ja rakennuttaminen ❖ Hankkeen pääomitus 1,6 M€ (svop)	❖ Tavoitteena rakentamisen aloitus vuoden -23 aikana, suunnitelmat valmiit ja rakennusurakoitsija valittu
Kiinteistöjä peruskorjataan, uudistetaan, jalostetaan ja luovutaan tarvittaessa.	❖ Kohtuuhintaisen vuokra-asumisen lisääminen seudullisen MAL-sopimuksen mukaisesti	❖ Jatkamme yhteistyötä kaavoituksen kanssa kiinteistökehityskohteissa ja seuraamme tonttitilannetta
	❖ Kilpailukykyinen asuntotarjonta: Yhtiön tulorahoitus riittää kattamaan rahoituskulut ja vuosittaiset vuokra-asuntojen peruskorjauskulut	❖ Kohdekanta pyritään pitämään tasapainoisena, jotta tulorahoitus riittää ❖ Taloustilanne nyt tasapainoissa, mutta monet kohteet korjausylivelkaisia
	❖ Toiminnallinen käyttöaste 97 %	❖ Some otettu käyttöön lisänä markkinointiin, tällä hetkellä tavoite täyttyy
	❖ Vuokra-asumisen tehokas markkinointi ja sähköinen asiointi	❖ Digitaaliset palvelut ja some tukena aktiivisessa markkinoinnissa ja sähköisissä itsepalveluissa
	❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa	❖ Pidämme keskustan kohteemme houkuttelevina ja olemme avoimia yhteistyölle (vrt. Parkin paikkainfokyltti kohteemme isotusaltaassa)
	❖ Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia	❖ Viestimme avoimesti ja oikea-aikaisesti ajankohtaisista asioistamme

Kehittämisisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Pirkanmaan Laatusännöinti Oy 100,00 %		
❖ Laadukkaan asiakaskokemuksen tarjoava, asiakkaan kiinteistöomaisuuden arvoa kasvattava palveluorganisaatio.	❖ Osinko omistajalle 80 000 euroa	❖ Jatkamme toimintamme kehittämistä ja tehostamista kannattavuuden kasvattamiseksi liikevaihdon kasvun lisäksi, jolla voimme turvata osingonmaksukyvyn jatkossakin
❖ Yhtiö kehittää omistaja-arvoa pitkäjänteisesti siten, että yrityksen arvo kasvaa.	❖ Ydintoimintojen (isännöinti, kiinteistönhoito, siivous), tuottavuuden ja tehokkuuden parantaminen	❖ Kannattavuutta lisätään toiminnan tehostamisella, oikealla henkilöresurssoinnilla sekä järjestelmien hyödyntämisellä
❖ Yhtiö toimii markkinaehtoisesti ja tuottaa laadukkaita palveluita tuottamalla lisäarvoa asiakkailleen (isännöinti, kiinteistön ylläpito-palvelut).	❖ Korkea asiakastyytyväisyys	❖ Asiakastyytyväisyys turvataan korkealla osaamisella, avoimuudella ja hyvällä viestinnällä sekä asiakastyytyväisyyskyselyillä
	❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa	❖ Teemme yhteistyötä paikallisten yrittäjien kanssa kehittämällä laadukasta palvelua
	❖ Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia	❖ Viestintää parannetaan uusimalla kotisivut aktiivisiksi ja järjestelmäämme integroituvaksi

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy 100,00 		
❖ Yhtiö tuottaa in-house-yhtiönä kaupunkikonsernille laadukkaita ja kustannustehokkaita palveluita. ❖ Yhtiö kehittää ja innovoi sekä olemassa olevia että tulevia kiinteistöalan palveluiden muotoja kaupunkikonsernin tarpeisiin.	❖ Osinko omistajalle 100 000 euroa	❖ Hinnoittelemme ja mitoitamme palvelumme mahdollisimman hyvin ja saavutamme osinkotavoitteen
	❖ Laadukkaat palvelut kaupunkikonsernille kilpailukykyiseen hintaan	❖ Tehokas tavoitteenmukainen hinnoittelu
		❖ Palvelemme myös konsernin ulkopuolisia asiakkaita taloutta tasapainottaaksemme
	❖ Ydintoimintojen (isännöinti, kiinteistön hoito, rakennuttaminen, siivous) tuottavuuden ja tehokkuuden parantaminen	❖ Kustannusrakenteen tasapainon säilyttäminen huolellisella taloudenseurannalla, laskutuksen reaaliaikaisuuden kehittämisen seurannan parantamiseksi
	❖ Vapaana olevien liike- ja toimitilojen aktiivinen markkinointi	❖ Kohdistetaan toimet markkinoitavissa oleviin tiloihin
	❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa	❖ Teemme yhteistyötä keskustan alueen toimijoiden kanssa ❖ Pidämme keskustassa hoitamamme kohteet houkuttelevina mahdollisuuksien rajoissa
	❖ Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia	❖ Viestimme avoimesti ja oikea-aikaisesti ajankohtaisista asioistamme

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Kangasalan Lämpö Oy 100,00		
❖ Taloudellisesti tuotettua puhdasta energiaa luontoa säästäten tulevaisuutta ajatellen.	❖ Osinko omistajalle 280 000 euroa ❖ Vuosina 2024-2026 lisäosinko 200 000 euroa/vuosi edellisten tilikausien tuloksesta ❖ Uusien innovatiivisten toimintatapojen ja yhteistyömuotojen selvittäminen ❖ Lämmöntuotantotapojen monipuolistaminen ❖ Tehokas lämmöntuotanto ❖ Mahdollisimman korkea kotimaisuusaste ❖ Osallistuminen uusien merkittävien alueiden kehittämiseen ❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa	❖ Talouden suunnittelu ❖ Osinko maksetaan keväällä ja lisäosinko syksyllä ❖ Selvitetään hukkalämpöjen hyödyntämismahdollisuutta ❖ Selvitetään hukkalämpöjen hyödyntämismahdollisuutta ❖ Parannetaan kaukolämmön jäähdytystä opastamalla ja neuvomalla asiakkaita ❖ Käytetään kotimaisia polttoaineita biolämpölaitoksilla ❖ Osallistutaan Saarenmaan alueen energihuollon suunnitteluun liiketaloudellisin periaattein ❖ Mahdollistetaan viihtyisän keskustan ympärivuotista käyttöä tarjoamalla torialueille sulanapitoratkaisuja
	❖ Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia	❖ Opastetaan / ohjeistetaan työntekijöitä oikea-aikaisen ja täsmällisen viestinnän periaatteiden käytännöistä.

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Kangasala-talo Oy 100,00 KANGASALA-TALO		
Kangasala-talo on tunnettu, monipuolinen ja houkutteleva tapahtumapaikka.	❖ Kaupungin konsernituki kulttuuri- palveluiden tuottamiseen enintään 260 000 euroa	❖ Tuki kattaa kiinteitä kuluja. Toiminnalliset kulut katetaan liikevaihdolla ja positiivisella katteella.
Yhtiö edistää Kangasalan vetovoimaa ja tapahtumatalouden kehittymistä kaupungissa.	❖ Kaupungin konsernituki museopalveluiden tuottamiseen enintään 250 000 euroa	❖ Yhdessä valtionosuuden kanssa konsernituki kattaa taidemuseon toimintakulut. Toiminta sopeutetaan käytettävissä oleviin varoihin.
	❖ Kaupungin vuokratuki enintään 405 000 euroa	❖ Vuokratuki vastaa maksettuja vuokria.
	❖ Kangasala-talon yhteiskävijätavoite 45 000 asiakasta, josta museon tavoite 11 000 kävijää	❖ Järjestetään ympärivuotista, vetovoimaista sisältöä, salissa noin 300 tapahtumaa ja elokuvaa. Taidemuseossa laadukkaita vaihtuvia näyttelyitä. Panostamme merkittävästi markkinointiin, erityisesti digikanavia hyödyntäen.
	❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa	❖ Yrittäjämarkkinat ja joulunavaus toteutetaan yhteistyössä. Elävöitämme tapahtumatalona keskustaa pitämällä tapahtumasisällöt houkuttelevina.
	❖ Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia	❖ Toteutamme kestävän matkailun periaatteita STF-ohjelman mukaisesti. Viestimme aktiivisesti vastuullisuusteemoista ja käytämme viestinnässämme monipuolista, yhdenvertaista kuva-aineistoa.

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Business Kangasala Oy 100,00 %		BUSINESS Kangasala
Kaupungin elinkeinopolitiikan ja matkailun johtaminen	❖ Toteuttaa kaupungin kanssa tehtävän palvelusopimuksen tavoitteet	❖ Yhtiö varaa riittävät resurssit ostopalvelusopimuksen toteuttamiseen.
Elinkeino- ja matkailuohjelman toteuttaminen hyvässä yhteistyössä kaupungin kanssa, painopistealueina uudet elinkeinoalueet	❖ Ostopalvelusopimus kaupungin kanssa yhteensä 1 005 000 euroa	❖ Ostopalvelusopimus sisältää Business Tampereen sopimuksen ja saavutettavuuden. Lisäksi kolmen kunnan yhteistyöstä kertyy liikevaihtoa 50 000 euroa.
	❖ Toteuttaa elinkeino- ja matkailuohjelman tavoitteita kaupungille	❖ Yhtiö uudistaa elinkeino- ja matkailuohjelman vastaamaan muuttuneita trendejä. ❖ Yhtiön hallitus hyväksyy vuosittain toimintasuunnitelman elinkeino- ja matkailuohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi.
	❖ Keskeisten uusien alueiden elinkeinoelämän (Saarenmaa, Lamminrahka, Tarastenjärvi) edistäminen	❖ Yhtiön edustaja osallistuu aktiivisesti Lamminrahkan ja Saarenmaan alueiden kehittämiseen ❖ Yhtiö markkinoi aktiivisesti Lamminrahkan yritystontteja ❖ Yhtiö tekee hyvää yhteistyötä Tarasten kiertotalousalueen markkinoimiseksi ja tunnettavuuden lisäämiseksi.
Yhtiö edistää Kangasalan vetovoimaa ja tapahtumatalouden kehittymistä kaupungissa	❖ Tiivis yhteistyö yrittäjien, yrittäjäyhdistysten ja Business Tampere Oy:n kanssa	❖ Yhtiö edustajat osallistuvat kuukausittain Yrittäjien hallituksen kokouksiin ja Business Tampereen verkostoitumistilaisuuksiin ja elinkeinojohtajaryhmään. ❖ Yhtiö ja Yrittäjäjärjestöt suunnittelevat yhteisiä tilaisuuksia ja tiedottavat monikanavaisesti yrittäjiä hyödyttävistä tilaisuuksista ja koulutuksista.
	❖ Edistää tapahtumatalouden ja matkailun kehittymistä	❖ Yhtiön edustaja tekee tiivistä yhteistyötä tapahtumakoordinaattorin ja hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluiden kanssa

Kehittämvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
		❖ Yhtiö tukee tapahtumataloutta ja matkailua aktiivisella viestinnällä
		❖ Yhtiö kehittää kohteita yhdessä alueen matkailutoimijoiden kanssa
	❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa	❖ Viestimme, osallistamme ja innostamme yrittäjiä yhteistyöhön keskustan kehittämiseksi ❖ Luomme positiivista keskustakuvaa markkinoinnin ja viestinnän keinoin.
	❖ Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia	❖ Viestimme ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästi

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Kangasalan Uimahalli Oy 100,00 %		
Kuohu toimii virkistyskeskukseksi, joka tuottaa monipuolisia liikuntapalveluja eri asiakasryhmille sekä edistää hyvän uimataidon saavuttamista. Kuohu on merkittävä osa asiakkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Yhtiö edistää Kangasalan vetovoimaa ja tapahtumatalouden kehittymistä kaupungissa.	❖ Kaupungin konsernituki enintään 1 160 000 € ❖ Talouden hoitaminen ja tilojen hyödyntäminen siten, että uimahallin omarahoitusosuus on mahdollisimman suuri. ❖ Asiakasmäärä 200 000	❖ Lippujen hintojen korotustarve arvioidaan vuosittain huomioiden kustannustason nousu, yhtiön taloudellinen tilanne, seudullinen kilpailu ja kohtuullisuus. ❖ Kustannuksia seurataan tiiviisti. ❖ Kiinteistöä kehitetään energiansäästömahdollisuudet huomioiden. ❖ Aurinkopaneeli-investoinnin kannattavuutta selvitetään. ❖ Uima-altaita ja muita tiloja hyödynnetään laajasti omaan ja vakiovuorotoimijoiden ohjattuun toimintaan. ❖ Tarjouspyyntöihin koskien esim. uimahalliretkiä ja tilattuja uintikursseja tehdään houkuttelevat tarjoukset ❖ Asiakkaita houkutellaan halliin markkinoinnin, ohjatun toiminnan, tapahtumien ja laadukkaan palvelun avulla. ❖ Lempäälän uimahallin valmistumisen (v. 2024) lisäämään seudulliseen kilpailuun pyritään varautumaan mahdollisuuksien mukaan. ❖ Markkinoinnissa hyödynnetään eri kanavia ❖ Digitaalisen markkinoinnin roolia lisätään ❖ Kiinteistö pidetään hyvässä kunnossa
	❖ Korkea asiakastyytyväisyys	

		❖ Asiakkaiden palautteet huomioidaan toiminnassa mahdollisuuksien mukaan.
		❖ Toiminnan laatu huomioidaan esim. kilpailutuksissa.
	❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa	❖ Osallistumme kaupungin tapahtumiin yhdessä muiden toimijoiden kanssa.
		❖ Teemme yhteistyötä yksityisten palveluntuottajien kanssa.
	❖ Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia	❖ Viestintä on avointa, esim. vuosikertomus on kotisivuilla ja uimahallilla saatavilla. ❖ Ympäristöasiat huomioidaan toiminnassa ja niistä viestitään asiakkaille. ❖ Liikuntarajoitteisten kuntoutusmahdollisuudet huomioidaan.

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Kangasalan Parkki Oy 100,00 %		
Yhtiö omistaa pysäköintilaitoksen keskustassa, joka vastaa monipuolisesti pysäköintitarpeisiin.	❖ Kangasalan kaupunki maksaa yhtiölle ostopalvelusopimuksen mukaisesti enintään 500 000 euroa siitä, että yhtiö luovuttaa pysäköintipaikkoja (ei veloituspysäköintipaikkoja) kaupunkilaisten käyttöön maksutta 3 tunnin (h) ajaksi.	❖ Yhtiö luovuttanut paikkoja sopimuksen mukaisesti ja mainoskampanjan myötä asiakasmäärät kasvamaan päin.
	❖ Pysäköintilaitoksen monipuolinen hyödyntäminen	❖ Yhtiö osallistunut mm. Yrittäjien tapahtumaan mahdollistamalla ilmaisen pysäköinnin markkinavieraille
	❖ Käyttöasteen nostaminen	❖ Yhtiön käyttöasteessa kasvua yli 100% tilikauden 2023 aikana
	❖ Korkea asiakastyytyväisyys	❖ Turvallisuuteen ja siisteyteen kiinnitetty erityistä huomiota

Kehittämisisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
	❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa	❖ Yhtiö aktiivisesti mukana mm. Timanttikorttelin hankkeessa ja yrittäjien tapahtumassa
	❖ Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia	❖ Viestintää tehostettu mm. paikallismedian kanssa yhteistyössä

Kehittämisisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
KOY Kangasalan Harjunsola I 100 %		
Laaditaan kehittämisvisio alueelle	❖ Selvitetään alueen kehittämisvaihtoehtoja yhteistyössä kaavoituksen kanssa	❖ Yhteistyökumppanin haku korttelin kehittämiseen päättynyt ja yhtiö valmistautuu toimenpiteisiin omistajan ohjauksen mukaisesti
	❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa	❖ Yhtiö edistää Kunnantie 2:n korttelin kehityshanketta omalta osaltaan
	❖ Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia	❖ Viestitty avoimesti kumppanihausta ja tulevasta kehityshankkeesta yhdessä kaupungin kanssa

Kehittämisisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
KOY Kangasalan Säästökeskus (64,60 %)		
Kiinteistön ylläpito ja kehittäminen kustannustehokkaasti	❖ Toiminnan ylläpitäminen kiinteänä osana kulttuurikorttelia	❖ Yhtiö kiinnittää osaltaan erityistä huomiota korttelin viihtyisyyteen ja siisteyteen
	❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa	❖ Kiinteistössä sijaitsevat liiketilat asiakasvirtoineen elävöittämässä torialuetta
	❖ Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia	❖ Yhtiön viestintä etupäässä sisäistä, tiiloissa toimivien yritysten viestinnän painottuessa ulospäin

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
KOY Vatialan Kasarminportti		
59,60 %		
Kiinteistön tilat ovat omistajien ja yritystilasopimuksella olevien yrittäjien käytössä. Toiminta jatkuu ennallaan.	❖ Kiinteistön omistusratkaisu yhteistyössä nykyisen sopimuskumppanin kanssa	❖ Yhtiön rooli omistusratkaisuissa vähäinen, toiminta jatkuu ennallaan
	❖ Kiinteistön kunto säilytetään hyvänä	❖ Lukitus, kulunvalvonta ja rikosilmoitin järjestelmä uusittu tilikauden aikana. Yhtiön ikääntyessä investointitarpeet lisääntymään päin

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
KOY Kangasalan Timantti		
100,00 %		
Keskustakorttelin kehittämisen timanttikorttelisuunnitelman mukaisesti	❖ Yhtiön jatkaa toimenpiteitä omalta osaltaan timanttikorttelin rakentamisen mahdollistamiseksi (KH 21.6.2021 § 235) ❖ Hankkeen pääomitus 0,4 M€ (svop)	❖ Timanttikortteli suunniteltu ja kilpailutettu, yhtiö valmistautuu rakennuttamaan korttelin virasto-osuuden
	❖ Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa	❖ Omistajan ja yrittäjien lausumien pohjalta mm. korttelin liiketiloja kehitetty
	❖ Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia	❖ Hankeviestintä aktiivista

4.3 Sivistyskeskus

Vastuuhenkilö: hyvinvointijohtaja Kati Halonen

12.10.2023

Sivistyskeskus	TP2022	TA 2023	TA2023 muutokset	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot	4 890 079	4 318 210		4 318 210	4 002 210	4 179 210	4 179 210
ulkoiset	4 710 401	4 318 210	0	4 318 210	4 002 210	4 179 210	4 179 210
sisäiset	179 677						
Toimintamenot	-74 966 212	-77 434 480	-118 000	-77 552 480	-84 994 401	-86 801 929	-87 971 016
ulkoiset	-56 245 529	-57 948 137	-118 000	-58 066 137	-63 576 305	-65 383 832	-66 552 919
sisäiset	-18 720 683	-19 486 343		-19 486 343	-21 418 097	-21 418 097	-21 418 097
Toimintakate	-70 076 133	-73 116 270	-118 000	-73 234 270	-80 992 191	-82 622 719	-83 791 806
Poistot ja arvonalentumiset	-1 084 681	-1 200 088		-1 200 088	-1 663 284	-2 202 935	-2 403 174

Toimintaympäristö

Palvelukeskuksen toimintaa ohjaavat ensisijaisesti valtuuston hyväksymät Kangasalan kaupunkistrategia sekä hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma. Muina sitovina ohjauselementteinä ovat toimialan lait, asetukset, määräykset ja säädökset sekä useat Tampereen kaupunkiseudun tiekartta- ja ohjelmakokonaisuudet. Sivistyskeskus kehittää omaa toimintaansa myös useilla sisäisillä kehittämissuunnitelmillä.

Kaupunkilaisten yleinen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on koko kaupungin ja kaikkien palvelukeskusten yhteinen tehtävä ja työn tavoite, ja sitä koordinoidaan ja ohjataan sivistyskeskuksesta käsin. Tätä työtä tehdään yhdessä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa.

Palvelukeskus tuottaa monipuolisia varhaiskasvatus-, esiopetus-, opetus- ja koulutus- sekä hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluja jatkuvasti muuttuvassa ja tulevaisuuteen suuntautuvassa toimintaympäristössä. Palveluilla edistetään kaupungin elinvoimaisuutta ja kaupunkilaisten hyvinvointia, mahdollisuuksia virikkeeseen vapaa-aikaan ja monipuoliseen osallistavaan toimintaan. Palvelut järjestetään asiakaslähtöisesti ja niitä ylläpidetään sekä kehitetään yhteistyössä asukkaiden, sidosryhmien, muiden palvelukeskusten ja yleishallinnon kanssa. Palvelukeskus huolehtii nuorisovaltuuston sekä vanhus- ja vammaisneuvostojen toiminnasta ja niiden toimintaedellytyksistä. Vuonna 2024 jatketaan sivistyspalveluiden ja maakunnallisesti järjestettävien sote-palveluiden yhdyspintarakenteiden ja käytännön toimintojen konkreettista yhteensovittamista.

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluiden palvelualueeseen kuuluvat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito, esiopetus, avoin varhaiskasvatustoiminta (virike- ja perhekerhotoiminta), yksityinen varhaiskasvatus ja ostopalvelut sekä lasten hoidon tuet. Yhteistyössä opetus- ja koulutuspalveluiden kanssa toteutetaan joustavaa esi- ja alkuopetusta, Oksa-toimintaa.

Opetus- ja koulutuspalveluiden palvelualue sisältää opetustoimen järjestämän esiopetuksen (vain vammaisopetuksessa), perusopetuksen, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan sekä lukiokoulutuksen. Kaupungissa järjestettävästä toisen asteen ammatillisesta koulutuksesta vastaa Tampereen seudun ammattiopisto TREDU, jonka isäntäkuntana toimii Tampereen kaupunki. TREDU vastaa myös tutkintoon valmentavasta koulutuksesta (tuva), mutta ostaa erillissopimuksella Kangasalan opetus- ja koulutuspalveluilta tuvan osiin kuuluvia perusopetuksen päättöarviointia ja lukiokoulutusta.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluiden palvelualueeseen kuuluvat hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, kirjastopalvelut, kulttuuripalvelut, liikuntapalvelut ja nuorisopalvelut sekä taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö. Vapaan sivistystyön palveluja tuottaa Valkeakoski-opisto. Taiteen perusopetuspalvelut hankitaan alueella toimivien taideoppilaitosten ja Valkeakoski-opiston kautta. Yhteistyötä palvelujen järjestämisessä tehdään myös järjestöjen sekä mm. kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden kuten Kangasala-talon, uimahalliyhtiön ja jäähalliyhtiön kanssa.

Painopistealueet

Sivistyskeskuksen strategisiksi tavoitteiksi vuodelle 2024 on valittu seuraavat kaupunkistrategian tavoitteet: Hyvinvoivat ja terveet kaupunkilaiset sekä Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö. Lisäksi kaikille palvelukeskuksille yhteiset tavoitteet ovat: Liikkuva ja harrastava Kangasala sekä Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni. Toiminnalliset tavoitteet on johdettu suoraan strategisista tavoitteista ja niillä edistetään myös kaupungin hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman 2022-2025 tavoitteiden saavuttamista.

Valtuuston 14.3.2022 § 19 hyväksymät hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman keskeiset tavoitteet valtuustokaudelle 2022-2025 ovat:

1. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen
2. Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen
3. Arjen hyvinvoinnin tukeminen
4. Turvallisen ja viihtyisän arkiympäristön rakentaminen

Nämä tavoitteet yhdessä kaupunkistrategian tavoitteiden kanssa muodostavat pohjan painopistealueille ja konkreettisille toimenpiteille, joita sivistyskeskuksen palvelualueilla valtuustokauden aikana toteutetaan.

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelut: Lapsille turvataan laadukas varhaiskasvatus ja esiopetus monipuolisilla ja muuntuvilla lapsen kasvu- ja oppimisympäristöillä, osallisuuden mahdollistavalla toimintakulttuurilla, osaavalla ja kehittämishaluisella henkilöstöllä sekä hyvällä palveluasenteella. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa lapsista kasvaa ja kehittyy juurensa tuntevia, itsetunnoltaan terveitä sekä tulevaisuuteen suuntautuvia. Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluluissa toimintakauden toiminnallisena tavoitteena on varmistaa, että jokainen lapsi saa tarvitsemansa tuen ja lapsen tarvitsema tuki

tuodaan lapsen kasvu- ja oppimisympäristöön. Tämä edellyttää henkilöstön osaamisen vahvistamista ja inklusion käsitteen ymmärryksen lisäämistä. Digitaalisten välineiden määrää yksiköissä kasvatetaan ja välineillä haetaan uusia ratkaisuja sekä innovaatioita pedagogiseen toimintaan. Vuoden 2024 jatketaan Valssin (kansallinen laadunhallintajärjestelmä) käyttöönottoa varhaiskasvatusyksiköissä. eVaka-järjestelmä otetaan käyttöön yhdessä Tampereen kaupunkiseudun kuntien kanssa. Kustannuksiin on varauduttu talousarvioesityksessä.

Talousarvioesitykseen ei sisälly henkilöstölisäyksiä. Talousarvioesityksessä varaudutaan palvelusetelikustannusten kasvuun ja yksityisen hoidon tuen kuntalisän korottamiseen. Talousarvioesityksessä on huomioitu kuljetuskustannusten sekä puhtaanapito- ja pesulapalvelukustannusten nousu. Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluissa aloitti 1.8.2023 Lamminrahkan päiväkotijärjestelmä ja esiopetus, yksikön käyttökustannukset on huomioitu talousarvioesityksessä. Lisäksi varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluihin varataan vuoroja Kangasalan hyvinvointi- ja liikuntahalliin ja jalkapallohalliin, erillisen sopimuksen mukaisesti.

Kaksivuotinen esiopetuskokeilu päättyy keväällä 2024 Harjunsalon ja Liuksialan päiväkodeissa. Joustavan esi- ja alkuopetuksen Oksaluokkatoiminta on laajentunut kaikkiin yksiköihin ja Oksa-toiminnan kehittämistä jatketaan yhteistyössä opetus- ja koulutuspalveluiden kanssa.

Opetus- ja koulutuspalvelut: Kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen edelläkävijänä Kangasalan kouluilla tehdään pitkäjänteistä kehittämistyötä. Henkilökunta osallistuu aktiivisesti kehittämishankkeisiin ja koulutuksiin. Opetus- ja koulutuspalveluissa valitaan omat kehittämisen painopistealueet jokaiselle lukuvuodelle. Niissä huomioidaan myös talousarviotavoitteet. Lukuvuonna 2023 - 2024 on päätetty jatkaa sekä oppilaiden ja henkilöstön hyvinvoinnin että pedagogisen kehittämisen painottamista.

Hyvinvointitavoitteet

- oppilaiden osallisuuden lisääminen
- huoltajien osallisuuden lisääminen
- hyvinvointitaidot

Pedagogiset tavoitteet

- yrittäjyyskasvatussuunnitelman mukainen toiminta
- yhteisaikaisuus: Oksa, yhteisopettajuus, tiimityö
- työskentelytaidot
- monipuoliset työtavat

Talousarvioesitykseen sisältyy 2 koulunkäynninohjaajan vakanssia 1.8.2024 alkaen.

Kuusi vakituista tuntiopettajuutta on syytä muuttaa viikoiksi tuntien vakiintuneen määrän vuoksi. Palvelualueen talousarvion myötä perustetaan kaksi luokanopettajan virkaa, jotta laittomilta ketjutuksilta vältytään. Lisäksi perustetaan 1 resurssiopettajan vakanssi. Tuntijakoon tulee yksi ruotsin tunti lisää 1.8.2024 alkaen opetussuunnitelman määräysmuutosten vuoksi. Sen myötä tuntikehystä kasvatetaan 30 vuosi- viikkotunnin verran.

Muita keskeisiä määrärahalisäyksiä kohdennetaan leasing-kuluihin, oppilaskuljetuskustannusten nousuun sekä Kangasalan hyvinvointi- ja liikuntahallin ja jalkapallohallin liikuntavuoroihin.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut: Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut edistää kaupunkilaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia tarjoamalla monipuolisia itsensä kehittämisen, sivistämisen ja harrastamisen mahdollisuuksia. Palvelualueelta koordinoidaan myös kaupungin hyvinvointityötä poikkihallinnollisesti.

Hyvinvointia ja terveyttä edistetään monin eri tavoin. Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut koordinoi Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallia sekä lasten ja nuorten kasvun, osallisuuden ja hyvinvoinnin tukemiseksi käyttöön otettua Kangasala-mallia. Monialainen Ankkuritoiminta on myös käynnistynyt yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Palvelualue tuottaa myös runsaasti matalan kynnyksen tapahtumia, toteuttaa julkisen taiteen Lumoava Kangasala -ohjelmaa, edistää kulttuuriperinnön tunnettuutta ja mahdollistaa monipuolisia harrastusmahdollisuuksia eri ikäisille kaupunkilaisille arjen hyvinvoinnin tukemiseksi ja yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistämiseksi. Osallisuutta on lisätty muun muassa osallistuvan budjetoinnin menetelmällä, jossa kaupunkilaiset pääsevät mukaan julkisten varojen käyttöön liittyvään suunnitteluun ja päätöksentekoon. Suur tapahtuma-avustuksilla on kehitetty tapahtumallisuutta tavoitteena lisätä kaupungin vetovoimaa ja pitovoimaa.

Hyvinvoinnin – ja vapaa-ajan palvelualue osallistuu kaupungin liikuntaolosuhteiden kehittämiseen aktiivisesti ja kaupunkiin rakentuvia uusia liikuntatiloja otetaan käyttöön harrastusmahdollisuuksien monipuolistamiseksi ja lisäämiseksi. Myös muuta harrastustoimintaa kehitetään. Tarjolla on mahdollisuuksia myös tavoitteelliseen, ammatillisiin opintoihin valmentavaan harrastustoimintaan.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut tuottaa palvelut tehokkaasti, hyödyntäen alueen eri toimijoita palveluiden hankinnassa. Yhteistyötä tehdään kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden kanssa sekä muiden muiden alan toimijoiden kanssa, yhdistykset ja seurat mukaan lukien. Palveluiden kehittämisessä toimintaympäristön ja kulttuurin muutoksia seurataan aktiivisesti.

Palvelualueen henkilöstö kehittää aktiivisesti osaamistaan tehtävien ja toimintaympäristön vaatimusten mukaisesti. Tämä sisältää johtamisopintoja, oman alan jatkokoulutusta ja muuta ammatillisesti täydentävää koulutusta tarpeen mukaan.

Talousarvioesitykseen sisältyy yksi uusi teknologiavahtimestarin vakanssi 1.1.2024 alkaen, jotta vahtimestaripalveluja voidaan järjestää liikuntahallien viikonloppuvuorojen aikana ja työvuoroihin saadaan joustavuutta. Uusien liikuntatilojen käyttövuoromaksut sisältyvät myös talousarvioon. Resurssimuutoksiin sisältyy myös turvallisuuspalveluiden hankinnasta aiheutuvat kustannukset.

Talous- ja tuottavuusohjelma

Kaupunginhallitus on 5.6.2023 § 189 antanut vuoden 2024 talousarvion tulo- ja menokehysten. Talousarvion valmistelu pitää sisällään merkittävän määrän epävarmuustekijöitä liittyen talouden yleiseen tilannekuvaan tulo- ja menopohjan osalta. Kehys sisältää kolmevuotisen (2024-2026) talous- ja tuottavuusohjelman. Talous- ja tuottavuusohjelmalla sitoudutaan vähentämään palvelukeskusten käyttötalousmenoja vähintään 0,75 me/vuosi (yhteensä 2,25 me/taloussuunnitelma-kausi). Talouden tasapainotus- ja tuottavuusohjelma kulkee talousarviovalmistelun rinnalla. Ohjelman tulee sisältyä lopulliseen palvelukeskuksen antamaan vuoden 2024 talousarvioesitykseen. Sivistyskeskuksen osuus käyttötalousmenojen vähennyksestä v. 2024 on 309 852 €. Sivistyslautakunnan tuottavuusohjelma 2024 sisältää seuraavat toimenpiteet:

- Hallinto- ja talouspalvelut: 1 vakanssin täyttämättä jättäminen 59 000 €
- Opetus- ja koulutuspalvelut: 2 luokanopettajan vakanssin täyttämättä jättäminen 114 000 €
- Opetus- ja koulutuspalvelut: kielten lehtorin vakanssin täyttämättä jättäminen 63 000 €
- Opetus- ja koulutuspalvelut: aamupäivätoiminnan lakkautus 1.8.2024 alkaen 50 000 €
- Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut: kirjastovirkailijan vakanssin täyttämättä jättäminen 38 000 €

Talousarvioon liittyvät valtuustoaloitteet

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelujen palvelualueella on ollut valmisteltavana kotihoidon tuen kuntalisään ja metsäeskaritoiminnan aloittamiseen liittyvät valtuustoaloitteet. Sivistyslautakunnan aloitevastauksissa todetaan, että kotihoidon tuen kuntalisää ja metsäeskaritoimintaa ei aloiteta, koska vuoden 2024 talousarviokehyksessä ei ole varauduttu valtuustoaloitteista aiheutuviin lisäkustannuksiin.

Investointiosa 2024-2026

Viime vuosien merkittävimmistä rakennushankkeista vuonna 2023 palvelukeskuksen käyttöön valmistui Lamminrahkan koulukeskus (Pienten lasten yksikkö ja Yhtenäiskoulun I-vaihe). Vuonna 2023 valmistui myös uusi koulutalo Kuhmalahdelle. Niiden loppuun kalustaminen jatkuu vielä vuoden 2024 puolella. Vuonna 2024 isoimmat investoinnit koskevat alkuvuodesta 2025 valmistuvan Ruutanan koulun kalustamista. Myös Pikkolan pienten lasten yksikkö valmistuu vuonna 2025 ja sen kalustamiseen valmistaudutaan jo vuoden 2024 puolella.

Sivistyskeskuksen investointeihin on vuoden 2024 talousarvioesityksessä varattu 2 550 000 euroa. Investoinnit sisältävät irtaimen käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen hankintoja.

STRATEGISET TAVOITTEET VUONNA 2024

Kaupungin yhteiset strategiset tavoitteet:

5. Liikkuva ja harrastava Kangasala ja 9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

	3. Hyvinvoivat ja terveet kaupunkilaiset
	5. Liikkuva ja harrastava Kangasala
	6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö
	9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

Toiminnalliset tavoitteet

Numero	Toiminnallinen tavoite
3.7	Lisäämme yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi
5.3	Mahdollistamme monipuolista harrastustoimintaa
6.6	Kannustamme henkilöstöä työn ja toimintatapojen aktiiviseen kehittämiseen
9.3	Mitoitamme palvelutuotantomme ja -verkkomme ennakoivasti

Tehokkuusmittarit

Tehokkuusmittarit	TP2022	MTA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelut, nettomenot €/0-6 -vuotias asukas	9 813	10 768	12 194	12 395	12 598
Opetus- ja koulutuspalvelut nettomenot €/oppilas	9 354	9 263	10 179	10 415	10 400
Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut, nettomenot €/asukas	148	173	187	188	188

Tehokkuusmittarit laskettu kaikista kustannuksista (sisältää ulkoiset ja sisäiset).

Informatiiviset tunnusluvut

Informatiiviset tunnusluvut	TP2022	MTA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Varhaiskasvatus – ja esiopetuspalvelut (tilastointipäivä 31.5.2023)					
Kunnallisessa varhaiskasvatuspalveluissa olevien lasten määrä (pk+pph+avoin+ostopalvelu+ esiop. täydentävä vaka)	1 456	1 600	1 550	1 550	1 550
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä (yksit. hoid. tuki ja palveluseteli)	447	550	530	530	530
Esiopetuksessa olevien lasten määrä	435	420	350	350	350
Opetus- ja koulutuspalvelut (tilastointipäivä 31.5.2023)					
Perusopetuksessa ja valmistavassa opetuksessa olevien oppilaiden määrä 1-9 lk	3 883	3 950	3 913	3 909	3 972
Lukiokoulutuksessa opiskelevien määrä (ei sisällä kaksoistutkintoa)	431	440	440	440	440
Kaksoistutkintoa (ammatillinen perustutkinto ja yli-oppilastutkinto) opiskelevien määrä	68	70	70	70	70
Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut (tilastointipäivä 30.6.2023)					
Kirjaston lainaukset, kpl (sis. e-lainaukset)	607 000	600 000	600 000	600 000	600 000
Kulttuuripalveluiden järjestämät tilaisuudet ja kävijämäärät	40/26 225	30/15 000	30/15 000	30/15 000	30/15 000
Ikäihmisten ja erityisryhmien liikuntaryhmät ja osallistujamäärät	24/400	25/490	32/500	32/500	32/500
Nuorisotilojen (4) kävijämäärät ja liikkuvan nuorisotyön kävijämäärät (Kyläkolli)	12 758 6 833	9 000 7 000	12 000 7 000	12 500 7 000	12 500 7 000
Liikunta-avustukset, €	152 000	172 000	172 000	172 000	172 000
Nuorisoavustukset, €	25 300	28 000	28 000	28 000	28 000
Kulttuuriavustukset, €	31 300	41 500	41 500	41 500	41 500
Muut hyvinvointia edistävät avustukset, € *)	-	66 400	66 400	66 400	66 400
Taiteen perusopetuksessa olevien lasten ja nuorten määrä **)	302	300	310	310	310
Kansalaisopiston kävijämäärä	4 129	4 900	5 000	5 000	5 000
Sivistyskeskuksen henkilöstön määrä (vakituiset vakanssit) (tilastointipäivä TP2022 31.12.2022, MTA2023 1.1.2023, TAE2024 ja TS2024-TS2025 6.9.2023)	821	878	881	881	881
Sivistyskeskuksen nettokustannukset/euroa/asukas	2 126	2 204	2 372	2 387	2 387

Eurotunnusluvut laskettu kaikista kustannuksista (sisältää ulkoiset ja sisäiset).

*) Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnan sekä kaupunginhallituksen aiemmin jakamat avustukset siirretty hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluihin 1.1.2023 alkaen

**) Taiteen perusopetus lakkasi vuoden 2022 alussa ja toiminta on käynnistymässä vähitellen uudelleen.

Väestö (tilastointipäivä 31.12.)

Väestö:	TA 2024 - TS 2026
2022	32 959 virallinen
2023	33 500 ennuste
2024	34 140 ennuste
2025	34 620 ennuste
2026	35 100 ennuste

4.4 Tekninen keskus

Vastuuhenkilö: elinympäristöjohtaja Sirkku Malviala

Talous (Valtuustoon nähden sitova)

12.10.2023

Tekninen keskus	TP2022	TA 2023	TA2023 muutokset	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot	30 774 131	27 987 247	-1 960 000	26 027 247	27 723 970	27 963 970	28 253 970
ulkoiset	5 280 977	8 720 000	-1 960 000	6 760 000	6 770 000	7 010 000	7 300 000
sisäiset	25 493 154	19 267 247		19 267 247	20 953 970	20 953 970	20 953 970
Toimintamenot	-32 597 342	-34 383 549	298 000	-34 085 549	-36 205 836	-37 768 956	-38 415 516
ulkoiset	-30 420 967	-31 119 000	298 000	-30 821 000	-32 988 390	-34 551 510	-35 198 070
sisäiset	-2 176 376	-3 264 549		-3 264 549	-3 217 446	-3 217 446	-3 217 446
Toimintakate	-1 823 211	-6 396 302	-1 662 000	-8 058 302	-8 481 866	-9 804 985	-10 161 546
Poistot ja arvonalentumiset	-10 939 888	-14 600 477		-14 600 477	-14 792 143	-15 189 272	-17 421 509

Toimintaympäristö

Teknisen keskuksen toimintaa ohjaa ensisijaisesti Kangasalan kaupunkistrategia. Lisäksi toimintaa ja tavoitteita ohjaavat erilaiset säännökset ja kaupungin sekä Tampereen kaupunkiseudun ohjelmat ja tiekartat. Niitä ovat muun muassa kaupungin hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma, maapoliittinen ohjelma, kaupunkiseudun rakennesuunnitelma, kaupungin hyväksymä MAL-sopimus, ilmastotiekartta ja liikennejärjestelmäsuunnitelma.

Tekninen keskus osaltaan kehittää ja vahvistaa kaupungin elinympäristöä ja elinvoimaa edistämällä kaupunkilaisten hyvinvointia monipuolisilla keinoin. Se vastaa kaupungin maankäytöstä, kaduista ja yleisistä alueista, rakennuksista, vesihuollosta, viranomaispalveluista sekä ateria- ja siivouspalveluista. Palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti ja niitä kehitetään edelleen yhteistyössä asukkaiden ja muiden sidosryhmien kanssa.

Teknisen keskuksen palvelualueet ovat ateria- ja siivouspalvelut, maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö- ja rakennusvalvonta. Lisäksi tekniseen keskukseseen kuuluu Kangasalan Vesi-liikelaitos. Tampereen kaupunki järjestää isäntäkuntana Kangasalan kaupungin ympäristöterveydenhuollon sopimuksen mukaisesti.

Ateria- ja siivouspalvelut tuottaa palvelua kaupungin varhaiskasvatukselle ja kouluille ja lisäksi siivouspalveluita virastoihin ja kaupungin muihin kohteisiin. Ateria- ja siivouspalvelut ostaa siivouspalveluita muutamien kaupungin kohteisiin, kuten Konsta-kirjastoautoon ja Kontulan juhlatiloihin.

Maankäytön palvelualue vastaa kaupungin maankäytön ja liikenteen suunnittelusta, yhdyskuntarakenteen muotoutumisesta, maaomaisuuden hoidosta, paikkatietorekisterin ja kartaston, sekä 3D-kaupunkimallin ylläpitoon liittyvistä tehtävistä ja valtion lainoittamaan asuntotuotantoon liittyvistä tehtävistä. Moniarvoisen elinympäristön säilyttämiseksi ja rakentamiseksi kaavoitus laatii mm. yleis- ja asemakaavoja ja korttelisuunnitelmia.

Rakentamisen palvelualue vastaa kaupungin peruspalvelukiinteistöistä, kaduista ja muista yleisistä alueista. Palvelualueen vastuulla on rakennetun omaisuuden arvon säilyttäminen ja rakentaminen. Palvelualueen tehtäviin kuuluu rakennusten, katujen, viheralueiden, uima- ja venerantojen, erilaisten kenttien ja ulkoliikuntapaikkojen suunnittelu, rakentaminen ja ylläpito. Rakentamisen palvelualueella on neljä palveluyksikköä, jotka ovat infran suunnittelu ja rakentaminen, talon suunnittelu ja rakentaminen, kiinteistöjen ylläpito ja ulkoalueiden ylläpito. Kadut hoidetaan ostopalveluina yksityisiltä palveluntarjoajilta.

Ympäristö- ja rakennusvalvonnan palvelualue sisältää ympäristönsuojelun, rakennusvalvonnan ja pysäköinninvalvonnan. Palvelualueella hoidetaan mm. ympäristönsuojelulain, maa-aineslain, maankäyttö- ja rakennuslain sekä pysäköinninvalvonnan viranomaistehtäviä. Tehtävistä keskeisimpiä ovat ympäristö-, maa-aines-, rakennus-, toimenpide-, maisematyö-, maastoliikenneluvat, rakentamisen poikkeusluvut, suunnittelutarveratkaisut, melu- ja värinäilmoitukset, vesihuoltolain mukaiset vapautukset, pysäköintivirhemaksut, viranomaislausunnot, erilaiset valvontatehtävät ja ympäristön tilan seuranta. Palvelualueella otetaan käyttöön uusi tietojärjestelmä.

Painopistealueet

Teknisessä keskuksessa kehitetään ja vahvistetaan entisestään kaupungin elinvoimaa ja palveluita ja lisätään elinympäristön viihtyisyyttä ja kaupunkilaisten hyvinvointia. Keskustan kehittämistä ja keskustan rakennushankkeiden toteuttamisen edistämistä jatketaan pitkäjänteisesti. Yritysten toimipaikka- ja tonttitarjontaa lisätään kaavoituksen keinoin.

Kestävä kehityksen huomioiminen asioita valmisteltaessa ja päätöksenteossa, tiedolla johtaminen, digitaaliset palvelut, asiakaslähtöisyys, yritysmyönteisyys ja monipuolinen osallistaminen ovat keskeistä henkilökunnan toiminnassa. Jokainen palvelualue kertoo aktiivisesti ja avoimesti toiminnastaan. Teknisen keskuksen henkilökunta osallistuu aktiivisesti seudulliseen yhteistyöhön.

Kangasala on HINKU-kunta, jonka tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Teknisessä keskuksessa toteutetaan kaupungin Ilmasto- ja energiatehokkuustyön tiekartan tavoitteita. Tiekartan tavoitteet ohjaavat kestävään kasvuun ja hiilineutraalisuuden edistämiseen. Luonnonsuojelualueiden määrää kaupungin mailla lisätään.

Rakennusvalvonnan lainsäädännön merkittävät muutokset tulevat voimaan 1.1.2025. Nykyinen taksa ja rakennusjärjestys on muutettava vastaamaan uusia säännöksiä. Viranomaistoiminnan taksojen ajantasaisuustarkastelu ja päivitys tehdään 2024 vuoden aikana.

Kaupunkilaisten hyvinvointia lisätään hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman mukaisesti yhteistyössä muiden kanssa. Valtuuston 14.3.2022 hyväksymän Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman keskeiset tavoitteet vuosille 2022-2025 ovat edelleen lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen, mielen hyvinvoinnin vahvistaminen, arjen hyvinvoinnin tukeminen ja turvallisen ja viihtyisän arkiympäristön rakentaminen. Henkilökunnan työmääriä seurataan aktiivisesti ja työt mitoitetaan optimaalisesti työssä kuormittumisen ehkäisemiseksi. Hyviä työolosuhteita kehitetään edelleen, jotta pärjätään kiristyneessä kilpailussa työntekijöistä.

Rakennetun ympäristön digitalisaatiota koskevat uudet lait tulevat voimaan 1.1.2024, jolloin myös uusi valtakunnallinen rakennetun ympäristön tietojärjestelmä avautuu käyttäjille. Tekninen keskus aloittaa tähän liittyen uuden tuotantojärjestelmän käyttöönoton ja vanhojen säilyvien järjestelmien integroimisen, sekä datan konversiot uuteen järjestelmään.

Lamminrahkan eteläosan kaupanalan toimijoiden sijoittumiseen tähtäävä kaavamuutos saadaan valmiiksi ja yritysalueiden rakentaminen käynnistyy. Saarenmaan yritysalueen asemakaavoittaminen edistyy. Ruutanan osayleiskaavassa tutkitaan mm. Tarasteen kiertotalousalueen laajentamista ja kaavaa edistetään luonnosvaiheeseen vuonna 2024. Aluehankkeita pyritään toteuttamaan kaupungin ja yksityisten välisten yhteistoimintamuotojen avulla, jolloin kunnan omia investointeja voidaan vähentää. Kaavoituskatsauksessa mainittu asemakaava numero 437 Suinulassa saatetaan valmiiksi vuoden 2024 aikana.

Rakentamisen palvelualueella on tärkeää investointiohjelman toteuttaminen ja rakennetun omaisuuden ylläpito. Investointiohjelma on edelleen mittava. Merkittävimmät investointihankkeet vuonna 2024 ovat Ruutanan koulun, Pikkolan pienten lasten yksikön ja Lemetyn alueen infran rakentaminen. Muita merkittäviä hankkeita ovat keskustassa Keskon laajennushankkeeseen liittyvien katumuutosten suunnittelu ja rakentaminen ja Lamminrahkan pohjoisosan katu-, hulevesi ja viheraluesuunnittelu ja Lamminrahkan pohjoisosan infran rakentaminen alkaen syksyllä 2024.

Tekninen keskus edistää osaltaan liikenneverkkohankkeiden toteuttamista osallistumalla valtateiden 9 ja 12 kehittämiseen ja aloitamme Kehä 2:n rakennushankkeen laatimalla tiesuunnitelman yhdessä ELY-keskuksen ja Tampereen kaupungin kanssa. Ruutanan seisakkeen toteuttamismahdollisuuden selvitys jatkuu.

Resurssimuutokset

Teknisen keskuksen vuoden 2024 talousarvioesitys ei sisällä uusia vakansseja.

Talous- ja tuottavuusohjelma

Kaupunginhallitus on antanut 5.6.2023 kehyksen yhteydessä kolmevuotisen talous- ja tuottavuusohjelman. Ohjelman mukaan palvelukeskusten tulee vähentää vuosina 2024-2026 käyttötalousmenoja vuosittain vähintään 750 000 euroa. Saavuttaakseen tavoitteen palvelukeskukset voivat lisätä toiminnasta saatavia tuloja tai/ja karsia toimintakuluja. Teknisen keskuksen tasapainotustavoite vuodelle 2024 on 318 459 euroa. Teknisen keskuksen talousarvio sisältää seuraavat säästötoimenpiteet:

- Ateria- ja siivouspalvelut: hyvinvointiohjelman mukaisesta yläkouluikäisille tarjottavan aamupalan järjestämisestä luovutaan, 85 000 €
- Ateria- ja siivouspalvelut: yhden esimiehen vakanssi jätetään täyttämättä, 50 000 €
- Ympäristö- ja rakennusvalvonnan palvelualue: Teknisen keskuksen asiakaspalvelupiste suljetaan, jolloin yksi vakanssi jätetään täyttämättä, 41 000 €
- Rakentamisen palvelualue: toimisto- ja asiantuntijapalveluita vähennetään, 60 000 €
- Rakentamisen palvelualue: sähkönkulutusta vähennetään, 60 000 €
- Rakentamisen palvelualue: rakennusten ja alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalveluita vähennetään, 42 459 €

Talousarvioon liittyvät valtuustoaloitteet

Teknisessä keskuksessa on valmisteltu vuoden 2024 talousarvion yhteydessä vastaus yhteen talousarvioon liittyvään valtuustoaloitteeseen: Uusiutuvan energian lisääminen kaupungin omistamissa rakennuksissa ja konserniyhtiöissä. Vastauksessa muun muassa kerrotaan jo tehtyjä, käynnissä olevia ja tulevia toimenpiteitä. Toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset sisältyvät talousarvioon.

STRATEGISET TAVOITTEET 2024

Kaupungin yhteiset strategiset tavoitteet:

5. Liikkuva ja harrastava Kangasala ja 9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

	1. Elinvoiman edellytykset kunnossa
	2. Hiilineutraali ja kestävän tulevaisuuden kaupunki
	5. Liikkuva ja harrastava Kangasala
	9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

Toiminnalliset tavoitteet

Numero	Toiminnallinen tavoite
1.1	Kehitämme valtakunnallisesti ja kansainvälisesti kilpailukykyisiä alueita yritystoiminnan tarpeisiin - Lamminrahka, Saarenmaa, Tarastenjärvi
1.5	Kehitämme liikenneverkkoa - Käynnistämme raiteliikennehankkeita. - Aloitamme Kehä 2:n rakentamisen yhdessä Tampereen kanssa - Osallistumme valtateiden 9 ja 12 kehittämiseen
1.9	Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä
2.1	Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistäen
2.3	Ehkäisemme ilmastonmuutosta kulutapamuotoihin vaikuttaen ja kestäväää liikkumista edistäen - Edistämme tiheää joukko- ja liityntäliikennettä: kuuma nauhataajama - Parannamme kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia
2.5	Maankäytössä huomioidaan hiilinielut, luonnon monimuotoisuus ja muut ympäristövaikutukset
5.2	Kehitämme houkuttelevia retkeilyreittejä ja virkistysalueita
9.1	Pidämme tulot ja menot pysyvästi tasapainossa
9.6	Hyödynnämme tarkoituksenmukaisesti oikeaa tuotantotapaa toiminnassamme

Tehokkuusmittarit

Tehokkuusmittarit	TP2022	MTA2023	TA 2024	TS2025	TS2026
Koululounaan keskimääräinen hinta, €	2,78	3,08	3,05	3,07	3,08
Rakennusten energiankulutus kWh/m3	58,4	60,0	59,0	58,5	58,0
Hyväksytyt kaavat kpl/htv			1,09	0,73	1,0

Informatiiviset tunnusluvut

Informatiiviset tunnusluvut	TP2022	MTA2023	TA 2024	TS2025	TS2026
Maanhankinta, ha	67	40	40	40	40
Tonttien luovutus, kpl	53	40	40	40	40
Valmistuneita asuntoja, kpl	379	380	380	380	380
Liikenneväyliä, km	241	240,5	243	248	248
Leikkikentät, kiinteistöjen pihat, kpl	56	58	58	60	61
Kaupungin omistamien luonnonsuojelualueiden pinta-alan osuus kaupungin maaomaisuudesta, %	2,3	3,0	4	4,5	4,5
Tuotetut ateriamäärät, kpl	2 075 145	2 000 000	2 038 000	2 038 000	2 044 000
Siivottava pinta-ala m2 *)	98 260	87 500	90 460	97 500	97 500
Henkilöstön määrä (budjetoidut vakanssit)	312	309	309	309	316
Nettomenot, €/asukas	763	718	768	796	795

*) Vuoden 2023 alusta osa henkilöstöstä, asiakkaista ja tiloista siirtyi hyvinvointialueelle

Väestö (tilastointipäivä 31.12.)

Väestö:	TA 2024 - TS 2026
2022	32 959 virallinen
2023	33 500 ennuste
2024	34 140 ennuste
2025	34 620 ennuste
2026	35 100 ennuste

TULOSLASKELMA

5 Tuloslaskelma

11.10.2023

Koko kaupunki ml vesi -liikelaitos, ulkoiset erät	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	MTA 2023	TA2024	2025	2026
TOIMINTATUOTOT	49 808 824	23 413 210	-1 360 000	22 053 210	21 719 210	22 622 210	23 606 210
Myyntituotot	29 157 934	11 005 330	-600 000	10 405 330	10 423 330	11 027 830	11 917 830
Maksutuotot	12 060 478	3 204 850		3 204 850	2 805 850	2 968 350	2 968 350
Tuet ja avustukset	4 048 968	1 549 010		1 549 010	1 721 010	1 707 010	1 601 010
Muut toimintatuotot	4 541 444	7 654 020	-760 000	6 894 020	6 769 020	6 919 020	7 119 020
TOIMINTAKULUT	-238 159 982	-111 705 136	-1 200 000	-112 905 136	-121 297 990	-126 539 946	-128 668 622
Henkilöstökulut	-99 742 295	-59 323 864		-59 323 864	-65 090 407	-67 042 541	-68 688 213
Palvelujen ostot	-110 550 511	-29 658 880	-1 470 000	-31 128 880	-32 532 174	-35 065 114	-35 497 184
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 748 688	-10 013 980	0	-10 013 980	-10 682 585	-10 876 440	-10 860 708
Avustukset	-10 219 025	-7 060 300	-90 000	-7 150 300	-7 280 300	-7 599 118	-7 654 480
Muut toimintakulut	-4 899 463	-5 648 112	360 000	-5 288 112	-5 712 524	-5 956 732	-5 968 036
TOIMINTAKATE	-188 351 158	-88 291 926	-2 560 000	-90 851 926	-99 578 780	-103 917 736	-105 062 412
VEROTULOT	153 192 227	80 524 000	3 000 000	83 524 000	87 671 000	93 467 790	97 805 440
VALTIONOSUUDET	49 822 792	26 292 270	-4 100 000	22 192 270	20 275 364	20 275 364	20 275 364
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-154 816	-292 000		-292 000	-1 791 000	-1 830 000	-1 884 000
Korkotuotot	150 341	60 000		60 000	60 000	60 000	60 000
Muut rahoitustuotot	11 660 870	1 221 000		1 221 000	721 000	721 000	721 000
Korkokulut	-890 094	-1 549 000		-1 549 000	-2 548 000	-2 587 000	-2 641 000
Muut rahoituskulut	-11 075 933	-24 000		-24 000	-24 000	-24 000	-24 000
VUOSIKATE	14 509 045	18 232 344	-3 660 000	14 572 344	6 576 584	7 995 418	11 134 392
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-14 664 468	-18 800 565		-18 800 565	-19 483 427	-20 675 207	-23 377 683
Suunnitelman mukaiset poistot	-14 664 468	-18 800 565		-18 800 565	-19 483 427	-20 675 207	-23 377 683
TILIKAUDEN TULOS	-155 423	-568 221	-3 660 000	-4 228 221	-12 906 843	-12 679 789	-12 243 291
TILINPÄÄTÖSSIIRROT	2 226 693	1 859 540		1 859 540	1 446 653	1 228 306	1 391 978
Poistoeron muutos	-5 574 734	1 859 540		1 859 540	1 446 653	1 228 306	1 391 978
Varausten muutos	7 801 428						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	2 071 270	1 291 319	-3 660 000	-2 368 681	-11 460 190	-11 451 483	-10 851 313

Tuloslaskelma on kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävänä on osoittaa tulorahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Tuloslaskelmaosassa budjetoidaan valtuustoon nähden sitovat tulosvaikutteiset tuloarviot ja määrärahat, joita ei ole budjetoitu tehtäväkohtaisissa käyttötalouksissa ja tulosbudjeteissa. Tuloslaskelman sitovia eriä ovat: verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot, satunnaiset erät ja tilinpäätössiirrot.

Tuloslaskelmassa toimintatuottojen arviot palvelukeskuksittain perustuvat palvelualueilla tehtyyn arviointiin.

Verotuloarviot perustuvat valtakunnalliseen arvioon eri verolajien kehityksestä. Tästä arviosta on laadittu kuntakohtaiset veroennustekehikot ja arviossa on käytetty viimeisintä kuntakohtaista arviota. Kunnallisveron tuottoarvio perustuu 9,40 kunnallisveroprosentin tuottoarvioon.

Valtionosuuksien arvioinnissa on käytetty viimeisintä kuntakohtaista arviota vuodelle 2023.

Poistot tuloslaskelmaan on laskettu käyttöomaisuusohjeen mukaisesti. Poistot tulevat nousemaan tulevina vuosina merkittävästi isojen investointien seurauksena.

Verotulot

Kiinteistövero- prosentit	Kiinteistöverojen vaihteluvälit	Kangasala TP 2022	Kangasala TA2023	Kangasala TA2024	Kangasala TS 2025	Kangasala TS 2026
Yleinen	0,93-2,00	0,93	0,93	0,93	0,93	0,93
Vakituiset asuinra- kennukset	0,41-1,00	0,43	0,43	0,43	0,43	0,43
Muut kuin vakituiset asuinrakennukset *	0,93-2,00	1,03	1,03	1,03	1,03	1,03
Yleishyödylliset yh- teisöt	alaraja 0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Voimalaitokset	enint. 3,10	ei määritelty	ei määritelty	ei määritelty	ei määritelty	ei määritelty
Rakentamattomat asuinpaikat	2,00-6,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
* Vaihteluväli 0,93-2,00 mutta enintään 1,00 vakituksia asuinrakennuksia suurempi						

Yhteenveto verotuloista 1 000 €	TP 2022	TA 2023	TA 2023- muutos	MTA 2023	TA2024	TS 2025	TS 2026
Verolaji							
Kunnallisvero	139 964	67 561	2 000	69 561	73 624	79 078	83 114
Muutos% TAe24/TA23		-50,0		3,0	7,38	7,4	5,1
Kiinteistövero	8 373	8 039		8 039	8 658	8 658	8 658
Muutos%		7,2			7,7		
Yhteisö- veron tuotto	7 855	4 924	1000	5 924	5 389	5 731	6 073
Muutos%		-2,5		20,3	-9,44	6,3	6,0

Suunnitelmapoistot

Poistot on laskettu kaupungin käyttöomaisuusohjeen mukaisesti. Poistot näkyvät palvelukeskusten menoissa seuraavasti:

- poistot vesijohto- ja jätevesiverkosta näkyvät yhdyskuntatekniikan palveluprosessissa poistoina sekä vesilaitoksen liiketoimintaprosessissa
- poistot rakennuksista näkyvät rakennuttamisen palvelualueella poistoina ja sisältyvät palvelukeskuk-
silta perittävään sisäiseen vuokraan
- poistot kalustosta näkyvät kullakin palvelualueella

INVESTOINTIOSA

6 Investoinnit palvelukeskuksittain

Investointiosassa esitetään määrärahat käyttöomaisuuden hankintaan. Käyttöomaisuus aktivoidaan taseeseen ja poistetaan tuloslaskelman kautta vuosikuluina. Käyttöomaisuuden hallinnassa noudatetaan valtuuston hyväksymää käyttöomaisuusohjetta. Investointiosan määrärahat varataan käytön mukaisina.

Käyttöomaisuusinvestoinnit esitetään seuraavassa palvelukeskuksittain, euroa

Investoinnit

12.10.2023

Strateginen johto	TP2022	MTA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	391 746	400 000	514 700	431 700	431 700
Kulut	-1 826 472	-1 840 000	-3 050 000	-1 250 000	-1 250 000
Netto	-1 434 726	-1 440 000	-2 535 300	-818 300	-818 300

Sivistyskeskus	TP2022	MTA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Kulut	-520 529	-3 490 000	-2 550 000	-1 620 000	-365 000
Netto	-520 529	-3 490 000	-2 550 000	-1 620 000	-365 000

Tekninen keskus	TP2022	MTA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	949 761	983 210	-	2 500 000	-
Kulut	-35 934 278	-42 560 000	-34 520 000	-30 000 000	-29 325 000
Netto	-34 984 517	-41 576 790	-34 520 000	-27 500 000	-29 325 000

Kaupunki ilman vesi -liikelaitosta	TP2022	MTA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	1 341 507	1 383 210	514 700	2 931 700	431 700
Kulut	-38 355 583	-47 890 000	-40 120 000	-32 870 000	-30 940 000
Netto	-37 014 076*	-46 506 790	-39 605 300	-29 938 300	-30 508 300

• sis. sosiaali- ja terveystalouden

Vesi -liikelaitos	TP2022	MTA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	11 904	-	-	-	-
Kulut	-3 767 311	-4 205 000	-4 610 000	-5 045 000	-5 910 000
Netto	-3 766 202	-4 205 000	-4 610 000	-5 045 000	-5 910 000

Kaupunki ml vesi -liikelaitos	TP2022	MTA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Tuotot	1 353 411	1 383 210	514 700	2 931 700	431 700
Kulut	-42 122 894	-52 095 000	-44 730 000	-37 915 000	-36 850 000
Netto	-40 769 483	-50 711 790	-44 215 300	-34 983 300	-36 418 300

*TP22; sis. soten.

TP22: Menot: *KOM-konversion täsmäytys 53 885 euroa

RAHOITUSOSA

7 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelmassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Rahoituslaskelmassa osoitetaan, miten talousarvio vaikuttaa kaupungin maksuvalmiuteen. Toiminnan ja investointien rahavirrasta nähdään miten vuosikate ja muu tulorahoitus riittävät investointimenojen kattamiseen.

12.10.2023							
Rahoituslaskelma, euroa	TP2022	TA2023	TA Muutokset 2023	MTA 2023	TA2024	TS2025	TS2026
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	14 507 589	18 232 343	-3 660 807	14 571 536	6 576 585	7 995 419	11 134 392
Satunnaiset erät	0	0		0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-756 892	-467 100		-467 100	-25 735	-21 585	-21 585
	13 750 697	17 765 243	-3 660 807	14 104 436	6 550 850	7 973 834	11 112 807
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-42 061 408	-52 005 000	-90 000	-52 095 000	-44 730 000	-37 915 000	-36 850 000
Rahoitusosuudet investointeihin	909 120	983 210		983 210	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 141 173	981 800		981 800	514 700	431 700	431 700
	-40 011 115	-50 039 990	-90 000	-50 129 990	-44 215 300	-37 483 300	-36 418 300
Toiminnan ja investointien rahavirta	-26 260 417	-32 274 747	-3 750 807	-36 025 554	-37 664 450	-29 509 466	-25 305 493
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainauksen lisäykset	0	0			0	0	0
Antolainauksen vähennykset	10 200	0		0	0	0	0
	10 200	0			0	0	0
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	40 000 000	40 000 000			42 000 000	39 000 000	39 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 423 044	-15 610 416			-18 366 666	-23 816 666	-25 866 666
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0			0	0	0
	27 576 956	24 389 584			23 633 334	15 183 334	13 133 334
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-227 447	0	0	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutos	-59 415	0	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos	6 952 039	0	0	0	0	0	0
	6 665 178	0			0	0	0
Rahoituksen rahavirta	34 252 334	24 389 584		25 179 000	23 633 334	15 183 334	13 133 334
Rahavarojen muutos	7 991 917	-7 885 163	-3 750 807	-10 846 554	-14 031 116	-14 326 132	-12 172 159
Rahavarojen muutos							
Rahavarat 31.12.	52 992 448	63 778 842	0	52 932 288	38 901 172	24 575 040	12 402 881
Rahavarat 1.1.	45 000 531	70 874 589	0	63 778 842	52 932 288	38 901 172	24 575 040
	7 991 917	-7 095 747	0	-10 846 554	-14 031 116	-14 326 132	-12 172 159

LIITTEET

**KONSERNIYHTEISÖILLE JA
YHTEISTOIMINTATAHOILLE
MYÖNNETTÄVÄT KONSERNITUET
JA AVUSTUKSET**

8. Liitteet

8.1 Konserniyhteisöille ja yhteistoimintatahoille myönnettävät konsernituet ja avustukset

Konsernituen ja avustuksen kohde, euroa	TP2022	MTA2023	TA2024
STRATEGINEN JOHTO			
Kiinteistö Oy Taloherttua, avustus YH-kodeilta kaupungin saama osinkotuotto kohden- nettu avustuksena uusien rakennuskohteiden toteutta- misen rahoitukseen	94 809	77 051	-
Kangasalan Uimahalli Oy, Konsernituki Kaupungin osuus uimahallin rakentamisen rahoituksen (korko + lainanlyhennys) kustannuksista (konsernituki maksetaan korko- ja lainanlyhennyslaskua vastaan)	924 171	enintään 1 145 000 (Val 9.10.23)	enintään 1 159 000
Kangasala-talo Oy - vuokratuki	405 000	enintään 405 000	enintään 405 000
Kiinteistö Oy Tieliikennemuseo -Mobilieria III –hankkeen toteuttamiseksi rahoituskulu- avustus laina-ajalle 2009 - 2023, n. 18 000 €/vuosi	18 000	18 000	-
-Mobilieria IV –hanke 2015 - 2024 Val 10.11.2008 § 112	100 000	100 000	100 000
SIVISTYSKESKUS			
Kangasala-talo Oy, Konsernituki - kulttuuripalveluiden tuottamiseen	260 000	enintään 260 000	enintään 260 000
- museopalveluiden tuottamiseen	250 000	enintään 250 000	enintään 250 000
Kangasalan Jäähalli Oy - avustus (jäähallisopimukseen perustuva v.1996, v. 2006, 2016) Kh 8.2.2016 § 37	75 000	75 000	75 000
YHTEENSÄ, euroa	2 126 980	2 330 051	2 249 000

JÄSENMAKSUT JA YHTEISTOIMINTAOSUUDET

8.2 Jäsenmaksut ja yhteistoimintaosuudet

Yhteisö	Jäsenmaksuperuste
Elävät Kaupunkikeskustat ry (jäsenmaksu, keskikokoiset kaupungit yli 25 000 as.)	1 390 euroa/vuosi
Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry	169,90 euroa / 1 000 asukasta
Kangasalan Pohjola-Norden ry	3 senttiä / asukas
Pirkanmaan Virkistysalueyhdistys ry	9 senttiä / asukas
Pro Ysitie ry	500 euroa/vuosi
Sappeen matkailualueen kehittämisyhdistys ry	200 euroa / jäsenkunta
Suomalaisen Työn Liitto	97 euroa / jäsenkunta
Suomen Punainen Risti, Hämeen piiri	Kuntajäsenmaksu
Kangasalan Suomi-Venäjä seura	3 senttiä / asukas
Suomi-Saksa Yhdistysten Liitto ry	3 senttiä / asukas
Tampereen kesäyliopisto	0,25 euroa / asukas
Tampereen Kauppakamari	Henkilöstö > 150, 1 900 euroa
Teosto ry	Esityskorvaus: 0,0982 e/asukas

Yhteistoiminta ja muut maksuosuudet	TA2024
Tampereen ympäristöterveydenhuolto 1.1.2023 alkaen	418 000
Jäsenkunnan maksuosuus Suomen Kuntaliitto ry (jäsenmaksu AVL 4 §)	72 351
KT Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat (Kunnallinen työmarkkinalaitos) jäsenmaksuennakko	28 000
Jäsenkunnan maksuosuus Pirkanmaan liitto (maksuosuus määräytyy ed. kal.vuonna toimitetussa kunn.verotuksessa jäsenkunnissa määrättyjen kunnallisveron määrien suhteessa)	245 112
Jäsenkunnan maksuosuus Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä	106 270
Yhteensä	864 927

HENKILÖSTÖMUUTOKSET

8.3 Henkilöstömuutokset talousarviovuodelle 2024 ja taloussuunnitelmavuosille 2025-2026

UUDET VAKANSSIESITYKSET TALOUSARVIOVUODELLE 2024

Palvelukeskus: Sivistyskeskus Palvelualue: Opetus- ja koulutuspalvelut yht. 5 kpl	Palkkakustannukset / henkilö (sis. sivukulut 2024/hlö vuosikustannus/hlö)		TA2024 kustannus kaikki	Henkilömäärä kaikki yhteensä
Koulunkäynninohjaajan työsuhte 1.8.2024 alkaen Perustelut: Kuntouttavissa luokissa (Liuksiala ja Suorama) liian vähän ohjaajaresurssia haasteisiin nähden.	13 100 €	31 500 €	26 200 €	2
Luokanopettajan virka 1.8.2024 alkaen Perustelut: Vakanssit olleet täytettynä määräaikaaisesti. Ne on tarpeen täyttää vakinaisella henkilöstöllä. Palkkausmäärärahat katetaan palvelualueen sisältä, joten vakansseilla ei ole kustannusvaikutuksia.	0	0	0	2
Resurssiopettajan tehtävä 1.8.2024 alkaen Perustelut: Vakanssi ollut täytettynä määräaikaaisesti. Se on tarpeen täyttää vakinaisella henkilöstöllä. Palkkausmäärärahat katetaan palvelualueen sisältä, joten vakanssilla ei ole kustannusvaikutuksia.	0	0	0	1
Yhteensä	13 100 €	31 500 €	26 200 €	5

Palvelukeskus: Sivistyskeskus Palvelualue : Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut yht. 1 kpl	Palkkakustannukset / henkilö (sis. sivukulut 2024/hlö vuosikustannus/hlö)		TA2024 kustannus kaikki	Henkilömäärä kaikki yhteensä
Vahtimestarin työsuhte 1.1.2024 alkaen Perustelut: Lamminrahkan uudessa koulukeskuksessa olevat nuorisotilat ovat käytössä 7 päivänä viikossa. Työvuorojen järjestämiseksi tarvitaan toinen työntekijä.	33 000 €	33 000 €	33 000 €	1
Yhteensä	33 000 €	33 000 €	33 000 €	1
Sivistyskeskus yhteensä	46 100 €	64 500 €	59 200 €	6

Henkilöstömuutokset suunnitelmavuosille 2025-2026

Heikentyneen taloustilanteen sekä talous- ja tuottavuusohjelman johdosta suunnitelmavuosille 2025 ja 2026 ei ole uusia vakanssiesityksiä.

8.4 Tietoja konserniyhtiöistä

Kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhteisöt

Kuntalain 16a §:n mukaan yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1. luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta on kuntakonsernin emoyhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin.

Vuoden 2024 talousarvioluvut ovat toimitusjohtajan arvioita*. Vuoden 2024 talousarviosta päätetään kunkin yhtiön yhtiökokouksessa tai yhtiön hallituksessa.

KOY Taloherttua

KOY Taloherttua	
Perustamisvuosi	1973
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Stefan Stortz
Osoite ja puh.	c/o Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala, puh. 0400 242 794
Sähköposti	stefan.stortz@herttuankp.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Soili Uotila-Välimäki
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 3 246 027 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiö vastaa kaupungin vuokratolotoiminnasta eli hoitaa asuntojen markkinoinnin, vuokrauksen, rakennuttamisen ja hallinnoinnin. Taloherttuan palvelutuotannosta huolehtii pääosin Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy.	

Talous

Kiinteistö Oy Taloherttua	TP2022	TA2023	TA2024*
Liikevaihto	7 549 642	7 750 000	8 050 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	120 418	20 000	25 000
Taseen loppusumma	37 428 769	37 500 000	36 500 000
Lainat	28 268 786	31 000 000	36 000 000
Takaukset emolta	21 129 813	25 000 000	25 000 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Toiminnallinen käyttöaste- %	96,6	96	96,5
Vaihtuvuus	18,69	20	20
Omavaraisuusaste %	24,5	20	20
Velkaantumisaste %	250,67	375	400
Quick ratio, maksuvalmiusaste	0,34	0,25	0,2

Pirkanmaan Laatusännöinti Oy

Pirkanmaan Laatusännöinti Oy	
Perustamisvuosi	2012
Vastuhenkilö	toimitusjohtaja Joni Brander
Osoite ja puh.	Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala, puh. 03 357 5229
Sähköposti	joni.brand@pirkanmaanlaatusannointi.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Mika Ollila
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 40 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Isännöinti, kiinteistöjen ylläpitopalvelut (huolto, siivous, tekniset palvelut), vuokraus, kiinteistömanageraus	

Talous

Pirkanmaan Laatusännöinti Oy	TP2022	TA2023*	TA2024*
Liikevaihto	3 796 798	4 000 000	4 061 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	22 523	200 000	159 000
Taseen loppusumma	874 078	1 000 000	820 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Henkilöstön määrä	48	48	47
Osinko	191 255	200 000	80 000

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy	
Perustamisvuosi	2012
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Stefan Stortz
Osoite ja puh.	Urheilutie 2- 4, 36200 Kangasala, puh. 040 868 2163
Sähköposti	stefan.stortz@herttuankp.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Pekka Lahti
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 10 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Isännöinti ja vuokraus, rakennuttaminen ja kiinteistöjen ylläpitopalvelut (huolto, siivous, tekniset palvelut) kaupunkikonsernille (sovitut kohteet).	

Talous

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy	TP2022	TA2023	TA2024*
Liikevaihto	2 357 047	2 400 000	2 500 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	149 574	150 000	150 000
Taseen loppusumma	1 643 024	1 600 000	1 500 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Henkilöstön määrä	30	32	32
Kaupunkikonsernin omistuksessa olevien kohteiden huolto- ja ylläpitopalvelut, kpl	64	65	58
Käyttökate%	7,9	5	6
Omavaraisuusaste%	66,6	73	70
Quick ratio, maksuvalmiusaste	2,3	2	2

Kangasalan Lämpö Oy

Kangasala Lämpö Oy	
Perustamisvuosi	1982
Vastuhenkilö	toimitusjohtaja Pekka Lehtonen
Osoite ja puh.	Kankkulantie 5, 36200 Kangasala, puh. 040 732 0041
Sähköposti	pekka.lehtonen@kangasalanlampo.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Jari Haaparanta
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 100 912,76 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Kangasalan Lämpö Oy on Kangasalan kaupungin alueella toimiva kaukolämpö- ja maakaasupalveluja tarjoava lämpöyhtiö.	

Talous

Kangasalan Lämpö Oy	TP2022	TA2023	TA2024*
Liikevaihto	12 181 351	10 000 000	8 500 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	821 858	500 000	700 000
Taseen loppusumma	21 297 998		
Lainat	8 275 865	7 586 211	4 896 557
Takaukset emolta	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Verkostohyötysuhde-%	91,5	>90	>90
Kaukolämmön suunnittelemattomat keskeytykset (kpl)	0	<3	<3
Uusiutuvan energian osuus kaukolämmön tuotannossa -%	71,5	>70	>85

Kangasalan Uimahalli Oy

Kangasalan Uimahalli Oy	
Perustamisvuosi	2007
Vastuhenkilö	toimitusjohtaja Reija Kolehmainen
Osoite ja puh.	Kirkkojärventie 4 36200 Kangasala, puh. 0400 515 611
Sähköposti	reija.kolehmainen@kangasalanuimahalli.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Miia Kinnari
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 750 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Uinti- ja hyvinvointipalvelujen tuottaminen vauvasta ikäihmisiin. Toiminnan strateginen perusta on kaupunkilaisille tarjottavien uimahallipalvelujen ja terveellä pohjalla olevan liiketoiminnan yhdistäminen. Yhtiö ei tavoittele voittoa, jotta palvelun hinnat pysyvät kohtuullisina.	

Talous

Kangasalan Uimahalli Oy	TP2022	TA2023	TA2024*
Liikevaihto	1 127 917	1 150 000	1 260 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	47 372	14 000	5 000
Taseen loppusumma	7 934 296	7 300 000	6 770 000
Lainat	6 464 572	6 000 000	5 300 000
Takaukset emolta	12 630 000	12 630 000	12 630 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Kävijämäärä	175 000	200 000	200 000
Lämmönkulutus MWh	2 055	2 200	2 200
Sähkön kulutus MWh	1 152	1 400	1 400
Veden kulutus m3	16 732	28 000	28 000
Omavaraisuusaste %	19	19	21
Quick ratio, maksuvalmiusaste	1,0	0,9	0,9

Kangasala-talo Oy

Kangasala-talo Oy

Perustamisvuosi	2013
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Timo Kotilainen
Osoite ja puh.	Kuohunharjuntie 6, PL 31, 36200 Kangasala, puh. 040 631 6400
Sähköposti	timo.kotilainen@kangasala-talo.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Riitta Santala-Köykkä

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 400 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Tuottaa kulttuuripalveluina ohjelma- ja näyttelytoimintaa sekä museotoimintaa, sekä vuokraa tapah- tuma- ja kokoustiloja	

Talous

Kangasala-talo Oy	TP2022	TA2023	TA2024*
Liikevaihto	310 572	300 000	330 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	-26 613	5000	5000
Taseen loppusumma	678 327	555 000	555 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Kävijät yhteensä	45 670	40 000	45 000
Kävijät taidemuseo	9539	11 000	11 000
Tilaisuudet salissa	131	100	120
Elokuvaesitykset	191	200	200

Business Kangasala Oy

Business Kangasala Oy	
Perustamisvuosi	19.3.2018
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Päivi Kuusivaara
Osoite ja puh.	Kangasalan kaupunki, Kunnantie 1, PL 50 36201 Kangasala puh. 044 430 9246
Sähköposti	paivi.kuusivaara@businesskangasala.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Tapio Tulenheimo
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 100 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiön toimialana on tuottaa julkiselle sektorille elinkeinotoimen ja matkailun kehittämis- ja yrityspalveluja. Yhtiö tarjoaa ja välittää yritysten kehittämis- ja informaatiopalveluja ja osallistuu muutoinkin elinkeinoelämän yleisten edellytysten kehittämiseen. Yhtiö voi hankkia hallintaansa ja vuokrata elinkeinoelämän käyttöön toimitiloja, laitteita ja järjestelmiä sekä myydä ja välittää palveluja yrityksille verkostoitumisessa, toiminnoissa tarvittavien tietojen ja taitojen hankinnassa, uusien yritysten, liikeideoiden ja toimintatapojen kehittämisessä sekä kotimaisten ja kansainvälisten yhteyksien luomisessa ja ylläpidossa. Yhtiö voi omistaa sellaisten yhtiöiden ja yhteisöjen osakkeita ja osuuksia, joiden toiminta liittyy välittömästi tai läheisesti yhtiön omaan toimintaan. Yhtiön tarkoituksena ei ole tavoitella voittoa eikä se jaa omistajilleen osinkoa, vaan mahdollinen voitto on käytettävä yhtiön oman toiminnan tukemiseen ja kehittämiseen.	

Talous

Business Kangasala Oy	TP2022	TA2023	TA2024*
Liikevaihto	948 417	990 000	1 055 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	45 349	6 000	5 000
Tilikauden voitto/tappio	35 732	4 800	6 000
Taseen loppusumma	293 157	260 000	265 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Uusien Kangasalla perustettujen yritysten ja työntekijöiden lukumäärä	215/230	180/200	180/200
Työpaikkaomavaraisuusaste	62,5 % (2020)	>64	>60
Tarjonnassa olevien tonttien lukumäärä	>10	>10	>10

Kangasalan Parkki Oy

Kangasalan Parkki Oy

Perustamisvuosi	1981
Vastuhenkilö	toimitusjohtaja Toni Ketolainen
Osoite ja puh.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala p. 050 4522123
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Timo Keskinen

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 400 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiön toimialana on omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä, rakennuttaa, omistaa ja hallinnoida pysäköintitiloja ja alueita sekä harjoittaa pysäköintiliiketoimintaa omistamissaan tai sitä varten vuokraamissaan pysäköintiloissa ja alueilla. Yhtiö voi myös omistaa pysäköintipaikkojen hallintaan oikeuttavia osakkeita tai osuuksia.	

Talous

Kangasalan Parkki Oy	TP2022	TA2023	TA2024*
Liikevaihto	527 142	530 004	610 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	7,25	100	30
Taseen loppusumma	7 502 920	7 231 811	7 000 000
Lainat	6 450 000	6 150 000	5 750 000
Takaukset emolta	7 500 000	7 500 000	7 500 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Autopaikkojen lukumäärä	332	332	332
Sähköautojen latauspisteet	6	6	6
Alkaneet pysäköintikerrat	63 000	70 000	100 000

KOY Kangasalan Harjunsola I

KOY Kangasalan Harjunsola I	
Perustamisvuosi	1962 ja 1972
Vastuuhenkilö	isännöitsijä Toni Ketolainen
Osoite ja puh.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala puh. 050 4522 123
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Harri Pitkämäki
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 154 985 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiön toimialana on vuokraoikeuden nojalla hallita tonttia ja omistaa ja hallita tonteilla olevia yhtiä asuin- ja kahta liikerakennusta	

Talous

KOY Kangasalan Harjunsola I	TP2022	TA2023	TA2024*
Liikevaihto	182 375	181 667	181 667
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	33 111	2 000	0
Tilikauden voitto/tappio	33 111	2 000	0
Taseen loppusumma	266 966	220 000	260 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Asuntojen käyttöaste	0	0	0
Liiketilojen käyttöaste-%	25	50	25

KOY Vatialan Kasarminportti

KOY Vatialan Kasarminportti

Perustamisvuosi	2000
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Toni Ketolainen
Osoite ja p.	c/o Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Harri Pitkämäki

Osakeomistus 59,6 %

Osakepääoma 49 615,44 euroa

Toimiala ja toiminnan kuvaus

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita tonttia sekä yhtiön toimesta tontille rakennettua teollisuusrakennusta.

Talous

Kiinteistö Oy Vatialan Kasarminportti	TP2022	TA2023	TA2024*
Liikevaihto	73 374	103 269	108 187
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) ennen veroja	-16 549	0	0
Tilikauden voitto/tappio	-16 549	0	0
Taseen loppusumma	1 629 667	1 603 000	1 603 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Teollisuustilojen käyttöaste -%	100	100	100

KOY Kangasalan Säästökeskus

KOY Kangasalan Säästökeskus	
Perustamisvuosi	1975
Vastuuhenkilö	Toimitusjohtaja Toni Ketolainen
Osoite ja p.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, p. 050-452 2123
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Harri Pitkämäki

Osakeomistus 64,60 %	Osakepääoma 35 379 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Kiinteistöyhtiön tehtävä on hallinnoida ja ylläpitää kiinteistöä siten, että osakkeenomistajat ja vuokralaiset voivat toimia hallitsemisissaan huoneistossa itse tai vuokrata hallitsemiaan tiloja.	

Talous

Kangasalan Säästökeskus Oy	TP2022	TA2023	TA2024*
Liikevaihto	148 127	164 363	176000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	39,32	0	0
Tilikauden voitto/tappio	39,32	0	0
Taseen loppusumma	1 563 560	1 560 000	1 560 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Tilojen käyttöaste-% (yhtiön omistamat tilat)	100	100	100
Yhtiön omavaraisuusaste %	77,3	80	-
Sijoitetun pääoman tuotto-%	0,3	0,4	-
Nettovelkaantumisaste%	18,95	18	-
Maksuvalmius, Quick ratio	0,78	0,9	-

KOY Kangasalan Timantti

KOY Kangasalan Timantit

Perustamisvuosi	1986
Vastuuhenkilö	Toimitusjohtaja Toni Ketolainen
Osoite ja puh.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala puh. 050 4522 123
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Petri Lätti

Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 18 980,01 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiön toimialana on omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä sekä rakennuttaa, omistaa, vuokrata ja hallinnoida virasto, liike- ja toimitiloja. Yhtiö voi myös omistaa tilojen hallintaan oikeuttavia osakkeita tai osuuksia.	

Talous

KOy Kangasalan Timantti	TP2022	TA2023	TA2024*
Liikevaihto	396	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)*	3575	0	-300
Tilikauden voitto/tappio*	3575	-200	-300
Taseen loppusumma	850 306	1 070 000	11 000 000
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Käyttöaste	0	0	0
Velkaantumisaste	25%	29%	818 %

INVESTOINTIEN LIITETIEDOT

8.5 Investointien hankeluettelo

INVESTOINTIEN HANKELUETTELO TA2024-TS2026

Hankelaji

(P)=Peruskorjaus, (S) = sitova hanke, (U) =uudisrakennushanke

Strateginen johto	TA2024	TS2025	TS2026	Perustelut
Maa- ja vesialueet				
Maa- ja vesialueiden osto (U)	(S/U)	(S/U)	(S/U)	
Maa- ja vesialueet				
Maa- ja vesialueiden myynti (U)	(S/U)	(S/U)	(S/U)	
Osakkeet ja osuudet				
Osakkeiden osto (U)	(S)	(S)	(S)	TAE2024 KOy Timantti ja Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy(SVOP) sijoitetun vapaan oman pää-oman sijoitus

Sivistyskeskus	TA2024	TS2025	TS2026	Perustelut
Varhaiskasvatus				
Muut koneet ja kalusto				
Varhaiskasv.- ja esiopetuspal. yhteis- palvelut: sähköiset asiointivälineet (P)	(P)	(P)	(P)	Laitteet pedagogiseen toimintaan
Pikkolan pienten lasten yksikkö, päivä- koti (U)	(U)	(U)	(U)	Peruskorjauksen/tilapäistilojen kalustaminen. Kalus- tusta 2024 PLY.
Lamminrahkan pienten lasten yksikkö (U)	(U)			Uuden yksikön (päiväkoti) kalustaminen
eVaka (U)	(P)			Kertaluonteinen investointi tietojärjestelmän han- kintaan
Muut koneet ja kalusto erittelemättömät kohteet (P)	(P)	(P)	(P)	Kalustuksen uusimista ja kalustushankintoja lisäryh- miin
Opetuspalvelut				
Muut koneet ja kalusto				
Esi- ja perusopetuksen jakamaton (P)	(P)	(P)	(P)	Kalustuksen uusimista
Havisevan koulutalo (P)	(P)	(P)		Kalustuksen uusimista
Kirkkoharjun koulu (P)	(P)	(P)		Kalustuksen uusimista
Pikkolan PLY, opetus (U)		(U)	(U)	Uuden yksikön kalustaminen
Pikkolan koulu (P)	(P)	(P)		Kalustuksen uusimista
Lamminrahkan PLY, opetus (U)	(U)			Uuden yksikön kalustaminen
Lamminrahkan yhtenäiskoulu (U)	(U)			Uuden koulun kalustaminen
Ruutanan koulu (U)	(P)	(U)	(U)	Uuden koulun kalustaminen
Huutijärven koulu (P)	(P)	(P)		Kalustuksen uusimista

Liuksialan koulu (P)	(P)	(P)	(P)	Kalustuksen uusimista
Pitkäjärven koulu (P)	(P)			Kalustuksen uusimista
Vatialan koulu (P)	(P)	(P)	(P)	Kalustuksen uusimista
Suoraman koulu (Tursolan korttelikoulu) (P)	(P)			Kalustuksen uusimista
Sariolan yhtenäiskoulu	(P)	(P)		Kalustuksen uusimista

Lukion koneet ja kalusto				
Lukio (P)	(P)	(P)	(P)	Kalustuksen uusimista
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut				
Muut koneet ja kalusto				
Lamminrahkan koulukeskuksen vapaa-aikatilat (U)	(U)			Vapaa-aikatilojen laitteet ja kalusto
Muut vapaa-aikatilat (P)	(P)	(P)		Vapaa-aikatilojen laitteet ja kalusto
Lumoava Kangasala-ympäristötaideohjelman hankkeet (U)	(U)	(U)	(U)	Ympäristötaideohjelman itsenäiset hankkeet
Pääkirjaston koneet ja kalusto (P)	(P)			Kirjaston laitteet ja kalusteet
Kuhmalahden kirjaston kalusto (P)	(P)			Kuhmalahden kirjaston muuttaminen omatoimikirjastoksi
Kesäteatterin kalusto (P)	(P)			Kalustuksen uusimista
Kangasalan liikunta- ja hyvinvointikeskus, irtaimisto (U)	(U)			Liikuntasalin ja työhuoneiden kalusteet.

TEKNINEN KESKUS	TA2024	TS2025	TS2026	Perustelut
RAKENTAMISEN PALVELUALUE				
TALONRAKENNUS				
Päiväkotihankkeet				
Vatialan päiväkotikoti (P/U)	(P/U)	(P/U)	(P/U)	Peruskorjaus, arvio. Tehtävä alueellinen tarkastelu, ehdotuksena uudisrakennus
Suoraman pienten lasten yksikkö (U/P)	(U/P)	(U/P)	(U/P)	Suoraman pienten lasten yksikkö, alustava arvio, alueellinen tarkastelu
Harjunsalon päiväkotikoti (U/P)	(U/P)	(U/P)		Selvitetään uudisrakentamisen tarve ja laajuus, huomioidaan Suoraman alueellisessa selvityksessä
Pikkolan pienten lasten yksikkö (U)	(U)	(U)		Uusi pienten lasten yksikkö
Liuksialan päiväkotikoti ja koulurakennus (P)	(P)	(P)		Ulkopuolinen vedeneristys, hulevesijärjestelmän uusiminen
Kouluhankkeet				
Pikkolan koulu (P)		(P)	(P)	Peruskorjauksen tarveselvitys ja suunnittelu 2025, toteutus lohkoittain
Kirkkoharjun koulu (P)		(P)	(P)	Peruskorjauksen tarveselvitys ja suunnittelu 2025, peruskorjaus (alustava arvio)
Ruutanan koulu (U)	(U)	(U)		Uusi koulu

TEKNINEN KESKUS	TA2024	TS2025	TS2026	Perustelut
Havisevan koulu (P)			(P)	Peruskorjaus
Liuksialan koulu (P)	(P)	(P)	(P)	Korjaussuunnittelu 2024, välipohjien ja julkisivujen korjaus
Soten hankkeet				
Terveyskeskus (P)		(P)	(P)	Rakennekorjauksia
Muut rakennushankkeet				
Kyötikkälän kenttä (U/P)		(U/P)		Huoltorakennuksen kunnostaminen v. 2025
Peruskunnostusmääräraha (P)	(P)	(P)	(P)	Määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Juhlatalo Kontula (P)		(P)		Vesikatto ja julkisivu v. 2025
Automaation saneeraukset (P)	(P)	(P)	(P)	Määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Kangasala-talo (P)	(P)	(P)		Katsomotilan sisäkorjauksia 2024, IV järjestelmä 2025
Tykkitie 1 (P)	(P)	(P)		IV 2024, julkisivut 2025
Sähköautojen latauspisteet (U)	(U)			Lainsäädännön mukaisten latauspisteiden rakentaminen
Kuljetusvälineet				
Pakettiauto	(U)	(U)		Täyssähköinen pakettiauto
INFRA				
Maa- ja vesirakentaminen				
Aseman hulevesialtaat (U)	(U)	(U)		v. 2024: altainen suunnittelu ja puistosuunnitelmien hyväksyntä, v. 2025: altainen rakentaminen
Pintavesihaittojen poistaminen (P)	(P)	(P)	(P)	Määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Sadevesiviemäröinnin peruskorjaus ja laajentaminen (P)	(P)	(P)	(P)	Määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Mobilialue (P)	(P)			Satama-alueen peruskorjaus, v. 2023 alkaneiden töiden jatkaminen
Liikennealueet				
Lamminrahka (U)	(U)	(U)		Pohjoisen alueen suunnittelu ja rakentaminen
Linkosuon alue (U)		(U)		Alueen kiveys ja vihertyöt

TEKNINEN KESKUS	TA2024	TS2025	TS2026	Perustelut
Lemetty (U)	(U)	(U)		Alueen suunnittelu ja rakentaminen
Lentola, Kangasalan tie (U/S)	(U/S)			Suunnittelu v. 2024, toteutus v. 2028
Kehä II, eteläinen (Saarenmaa) (U)	(U)			Tiesuunnitelma v. 2024, rakentamisen valmistelu 2025, rakentaminen 2026-2027
Valimomontie (U)			(U)	Alueen aukion valaistus ja pintatöitä sekä taide-teos
Keskusta (U/S)	(U/S)	(U/S)	(U/S)	v. 2024: Torin, Myllystenpohjantien, Torikadun RS-suunnittelu, Ellintien, Liisatie ja Finntien välillä: Tarpilantie - Tampereentie rakentaminen, v. 2025: Tampereentien alikulun 2. vaihe v. 2025-2026: Torin, Myllystenpohjantien, Torikadun rakentaminen
Urheilutie (U)	(U)		(U)	v. 2024: Urheilutien alkuosuuden, Vesijärventien ja Kunnantien katu- ja rakennussuunnittelu, v. 2026-2027: Urheilutien alueen rakentaminen (sis. Niilo Hakolan raitin pintarakenteet)
Rantatie (U/P)	(U/P)			v. 2024: Katu ja kunnallistekniikan rakentaminen (sis. tukimuurin)
Herttua (U)		(U)	(U)	v. 2025: Katu ja kunnallistekniikan ks- ja rs-suunnittelu, v. 2026-2027: Katu ja kunnallistekniikan rakentaminen
Korvenperän alue (U)		(U)		v. 2025: Katu ja kunnallistekniikan ks- ja rs-suunnittelu, v. 2027-2028: Katu ja kunnallistekniikan rakentaminen
Lako-ojantie (U)	(U)			Katu ja kunnallistekniikan rakentaminen
Mattilankuja (U)			(U)	Katu ja kunnallistekniikan rakentaminen
Jk+pp-väylät				
Pyöräilyn alueellinen pääreitti: Finntien välillä jäähalli - Rekiäläntie (P) ja Rekiäläntie välillä Viputie-Finntie		(P)		v. 2025: rakentaminen (Viputien ja Paljetien saneerauksen yhteydessä)
Pyöräilyn alueellinen pääreitti: Alatie välillä Herttualantie-Sahalahdentie (kt 58) (P)		(P)	(P)	v. 2025: ks- ja rs-suunnittelu, v. 2026: rakentaminen
Kuohunharjuntie: välillä Antintie - Herttualantie (P)	(P)			Tarkastellaan turvallista jalankulkua ja pyöräilyä Antintien ja Herttualantien välillä
Luottamusmiehentie välillä Asemantie-Vatiantie (U)		(U)		Valtuustossa päätetty uusi hanke, v. 2025: ks- ja rs-suunnittelu, v. 2028: rakentaminen
Lentolantie välillä Mäkirinteentie-Kannistontie (U)	(U)			Valtuustossa päätetty uusi hanke, vuonna 2024: ks- ja rs-suunnittelu, v. 2027: rakentaminen
Mt 3403 Korvenperäntie välillä mt 3400 Ruutanantie-mt 14207 Siitamantie (U)	(U)		(U)	v. 2024: ks- ja rs-suunnittelu, v. 2025: tiesuunnitelman hyväksyminen, v. 2026 rakentaminen

TEKNINEN KESKUS	TA2024	TS2025	TS2026	Perustelut
Peruskorjaus				
Katujen peruskorjaus (P)	(P)	(P)	(P)	v. 2024: Pysäkkitie loppuun, Kaijanahontien saneeraus ja katujen päällystäminen + peruskorjauskohteiden maaperätutkimukset + geo . V. 2025: Ruutanan alueen kadut ja katujen päällystämiseen
Riihitien peruskorjaus (P)			(P)	
Katuvalaistuksen peruskorjaus (P)	(P)	(P)	(P)	Uusiminen, korjaukset, linjatäydennykset, määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Aakkulantie (U/P)		(U/P)	(U/P)	v. 2025: Katu ja kunnallistekniikan ks- ja rs-suunnittelu, v. 2026: Katu ja kunnallistekniikan rakentaminen
Viputien ja Paljetien peruskorjaus + Pikolan koulun itäpuolen piha-alueiden liikennejärjestelyt (P)		(P)		
Muut				
Liikenneturvallisuuden parantaminen (P/U)	(P/U)	(P/U)	(P/U)	mm. suojatiesaarekkeita ja bussipysäkkien parantamista
Rakentamisen täydentäminen (U)	(U)	(U)	(U)	Kiireelliset talousarvion ulkopuolelta tulleet rakennushankkeet
Ruutanan seisake (U)	(U)	(U)		MAL-hanke, kustannusarvio selviää myöhemmin
Ruutnantien valaistuksen täydentäminen(U)	(U)	(U)		v. 2024: hankkeen suunnittelu, v. 2025: valaistuksen rakentaminen
ULKOALUEET				
Liikuntapaikat ja muut ulkoalueet				
Kenttien, liik.reittien ja muiden ulk.alueiden perusparant. (P)	(P)	(P)	(P)	Määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Vehoniemi (U)	(U)	(U)		Retkeilyalueen rakentaminen vaiheittain
Lähiliikuntapaikat (U)	(U)	(U)	(U)	v.2024 Huutijärven koulun lähiliikuntapaikka, v.2026 lukion kentän teknumi ja aidat
Uima- ja venerannat (P)	(P)	(P)	(P)	Uima- ja venerantojen peruskunnostuksia (myös suunnittelu)
Puistot ja muut yleiset alueet				
Vanhojen alueiden ja liikennealueiden perusparantaminen (P)	(P)	(P)	(P)	Vihertöitä vanhoilla kaava- ja liikennealueilla (kohteet vuosiohjelmassa)
Leikkikentät, koulujen ja päiväkotien pihat (P)	(P)	(P)	(P)	Leikkikenttien, koulujen ja päiväkotien pihojen leikkialueiden peruskorj. sekä kalusteiden uusiminen

TEKNINEN KESKUS	TA2024	TS2025	TS2026	Perustelut
Ilkon alueen leikkikenttä (U)		(U)		Suunnittelu ja rakentaminen, viheralueohjelman mukainen toteutus-aikataulu
Liiku ja leiki (U)	(U)	(U)	(U)	Liiku- ja leiki -työryhmän hankkeet. Kaupunginjohtajan päätöksellä käyttö.
Pikon betonin alue/Valimontie (U)	(U)			Alueen viheralueet ja maisemanhoito
Kuljetusvälineet				
Ulkoalueiden auto	(U)	(U)	(U)	autojen uusiminen
Muut koneet ja kalusto				
Ulkoalueiden koneet ja kalusto	(U)	(U)	(U)	koneiden uusiminen
ATERIA- JA SIIVOUSPALVELUT				
Ateria- ja siivous, koneet ja kalusto	(U)	(U)	(U)	koneiden ja kalusteiden uusiminen
Pikkolan PLY, keittiön ja siivouksen koneet		(U)		
Harjunsalon päiväkodin keittiön ja siivouksen koneet		(U)		
Sariolan koulun keittön saneeraus	(U)			
Ruutanan koulukeskus, keittön laajennus	(U)			

KANGASALAN
VESI -LIKELAITOS

8.6 Kangasalan Vesi -liikelaitos

Vastuuhenkilö: toimitusjohtaja Antti Kytövaara

Talous (valtuustoon nähden sitova)

12.10.2023

Vesi -liikelaitos	TP2022	TA 2023	TA 2023 muutokset	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot	8 605 917	8 930 000		8 930 000	9 030 000	9 530 000	10 330 000
ulkoiset	8 202 989	8 600 000	0	8 600 000	8 700 000	9 200 000	10 000 000
sisäiset	402 928	330 000		330 000	330 000	330 000	330 000
Toimintamenot	-5 189 716	-6 001 577		-6 001 577	-6 289 375	-6 725 625	-7 160 384
ulkoiset	-5 000 269	-5 600 000	0	-5 600 000	-5 904 030	-6 340 280	-6 775 040
sisäiset	-189 447	-401 577		-401 577	-385 345	-385 345	-385 345
Toimintakate	3 416 200	2 928 423		2 928 423	2 740 625	2 804 375	3 169 616
Poistot ja arvonalentumiset	-2 497 066	-3 000 000		-3 000 000	-3 028 000	-3 283 000	-3 553 000

Toimintaympäristö 2024

Toiminta sisältää vedentuotannon omista pohja- ja pintavesilaitoksista ja jätevesien johtamisen Tampereelle Viinikanlahden jätevedenpuhdistamolle käsiteltäväksi sekä jätevesien käsittelyn Pohjan alueella.

Kangasalan Vesi- liikelaitoksen tehtävänä on johtaa laadukasta talousvettä verkostoon liitetyille asukkailla sekä huolehtia jäteveden johtamisesta puhdistettavaksi turvallisesti. Toiminnan tulee olla taloudellisesti tehokasta ja sen pitää keskittyä huolehtimaan luotettavista vesihuoltopalveluista laitoksen omalla toiminta-alueella. Vesijohto- ja viemäriverkostoon liittyvien määrät tulee kasvamaan maltillisesti talorakentamisen suhdanteiden rauhoittumisesta johtuen.

Tampereen Vedelle maksettaviin jätevesikorvauksiin varataan 2 300 000 €. Sisäisissä tuotoissa on 100 000 € huleveden palvelumaksua katujen ja yleisten alueiden kuivatuksen osuutena hulevesien investointi- ja käyttökustannuksista. Huleveden ulkoiset tuotot ovat 4 000 € ja kulut 61 569 €.

Painopistealueet

Hyvän talousveden varmistaminen ja asiallisen viemäroinnin järjestäminen ovat vesilaitoksen päätehtävät, mikä edellyttää laadukkaita ja kestäviä vesihuoltoratkaisuja.

Pääpaino investointien osalta on vesi- ja viemäriverkostojen saneerauksissa. Merkittävin uudishanke on Lamminrahkan alueen toisen asemakaavavaiheen vesihuollon suunnittelu ja lähivuosina alueen rakentaminen ja Lemetyn alueen vesihuollon toteuttaminen yhdessä Teknisen keskuksen rakentamisen palvelualueen kanssa.

Tuloutus kaupungille

Kangasalan Vesi -liikelaitos tulouttaa kaupungille korkona perustamislainasta ja korvauksena peruspääomasta yhteensä 200 000 euroa vuosittain taloussuunnitelmakaudella 2024-2026. Kaupunki laatii selvityksen Kangasalan Veden yhtiöittämiseen liittyen ja sen mahdolliset vaikutukset sekä päätökset tullaan tarkastelemaan erikseen.

STRATEGISET TAVOITTEET VUONNA 2024

Kangasalan Veden strategiset tavoitteet

Numero	Strateginen tavoite
6.	Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö
7.	Osallistava ja palveleva, sujuvan arjen Kangasala
9.	Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

Kangasalan Veden strategiset tavoitteet on valittu 2023 hyväksytystä vesilaitoksen strategiasta vuosille 2023-29 ja se pohjautuu kaupunkistrategiaan 2029. Kaikkien kaupungin toimintojen yhteisiksi strategisiksi tavoitteiksi on määritetty 5. Liikkuva ja harrastava Kangasala sekä 9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni.

Toiminnalliset tavoitteet

Numero	Toiminnallinen tavoite
6.5.	Panostamme työhyvinvointiin, työssä jaksamiseen ja työyhteisötaitoihin
6.6	Kannustamme henkilöstöä työn, ammattitaidon ja toimintatapojen aktiiviseen kehittämiseen
7.6.	Lisäämme sähköisiä palveluita asiakkaille
9.1.	Pidämme tulot ja menot pysyvästi tasapainossa
9.9.	Toimintavarmuus ja sen kehittäminen jatkuvan parantamisen periaatteella

Tehokkuusmittarit

Tehokkuusmittarit	TP2022	MTA2023	TA2024	TS2025	TS2026
käyttö- ja kunnossapitokustannukset/ vesijohtoverkostopituus €/km	2114	2135	2186	2225	2243
käyttö- ja kunnossapitokustannukset/ viemärijohtoverkostopituus €/km	3724	4657	5092	5272	5780
Putkirikkoja (talousvesi) / verkostopituus, kpl/100 km	4,3	6	6	6	6

Informatiiviset tunnusluvut

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2022	MTA2023	TA2024	TS2025	TS2026
Laskutettu vesimäärä, m3	1 669 794	1 720 000	1 670 000	1 620 000	1 620 000
Laskutettu jätevesimäärä, m3	1 585 353	1 620 000	1 525 000	1 475 000	1 475 000
Vesijohtoverkosto, km	420	417	420	422	424
Viemäriverkosto, km	350	342	350	352	354
Hulevesiverkosto, km	62	62	62	62	62
Henkilöstön määrä (budjetoidut vakanssit)	23	25	25	25	25
Sairauspoissaolo, %	4,3	6	6	6	6
Liikevaihto euroa/asukas	260,9	254,40	254,83	265,74	284,90

8.6.1 Kangasalan Vesi -liikelaitoksen tuloslaskelma TA2024-TS2026

	TP 2022 Ulkoiset ja sisäiset	TA 2023 Ulkoiset ja sisäiset	TA 2024 Ulkoiset	TS 2025 Ulkoiset	TS 2026 Ulkoiset
Liikevaihto	8 599 611	8 930 000	8 700 000	9 200 000	10 000 000
Liiketoiminnan muut tuotot	6 306				
Materiaalit ja palvelut	-3 775 062	-4 355 643	-4 257 091	-4 631 854	-4 970 360
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-789 600	-906 543	-933 491	-974 476	-999 882
Ostot tilikauden aikana	-789 600	-906 543	-933 491	-974 476	-999 882
Palvelujen ostot	-2 985 461	-3 449 100	-3 323 600	-3 657 378	-3 970 478
Henkilöstökulut	-1 280 325	-1 454 757	-1 584 309	-1 645 196	-1 740 690
Palkat ja palkkiot	-961 563	-1 095 696	-1 197 386	-1 246 165	-1 324 130
Henkilösivukulut	-318 763	-359 061	-386 923	-399 031	-416 560
Eläkekulut	-181 221	-198 644	-219 510	-227 802	-241 360
Muut Henkilösivukulut	-137 542	-160 417	-167 413	-171 229	-175 200
Poistot ja arvonalentumiset	-2 497 066	-3 000 000	-3 028 000	-3 283 000	-3 553 000
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 497 066	-3 000 000	-3 028 000	-3 283 000	-3 553 000
Liiketoiminnan muut kulut	-134 448	-39 600	-39 600	-39 950	-39 950
Liikelylijäämä (-alijäämä)	919 015	80 000	-209 000	-400 000	-304 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-180 056	-244 000	-43 000	-82 000	-136 000
Muut rahoitustuotot	27 383	5 000	5 000	5 000	5 000
Kunnalle maksetut korkokulut	-29 604	-29 604			
Muille maksetut korkokulut	-7 266	-49 000	-48 000	-87 000	-141 000
Korvaus peruspääomasta	-170 396	-170 396			
Muut rahoituskulut	-173				
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	738 959	-164 000	-252 000	-482 000	-440 000
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	6 604				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	745 563	-164 000	-252 000	-482 000	-440 000

8.6.2 Kangasalan Vesi -liikelaitoksen investoinnit TA2024-TS2026

Hankelaji: (P)= peruskorjaus, (S)= sitova hanke, (U)= uudisrakennushanke

Kangasalan Vesi -liikelaitoksen investoinnit TA2024 -TS2026				
Kangasalan Vesi -liikelaitos	TA2024	TS 2025	TS 2026	Perustelu
Vesilaitos				
Johtoverkostot ja laitteet (uusinvestoinnit)				
Kangasalan vesijohdon täydennys (U)	U	U	U	Toiminta-alueen vesijohtoverkoston täydentäminen
Lamminrahka (S)	S	S	S	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Herttuala (U)		U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Korvenperän alue (U)		U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Keskusta (U/P)	U/P	U/P	U/P	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Kehä II, eteläinen (Saarenmaa) (U)	U	U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Lemetty (U)	U	U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Urheilutie (U)	U		U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Mattilankuja (U)		U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Rantatie (U)	U			Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Vesijohtoverkoston peruskorjaus (P)	P	P	P	Kunnostustyöt verkoston käyttökunnon ylläpit.
Etäluettavat vesimittarit (U/P)	U/P	U/P	U/P	Etäluettavien vesimittareiden kokeiluhanke
Kaukovalvonta ja automaatio (U/P)	U/P	U/P	U/P	Kyber / järjestelmän kehittäminen
Vesilaitoksien peruskorjaus (P)	P	P	P	Vedenkäsitteilylaitoksien kunnostus käyttöä ylläp.
Harjunsalon ylävesisäiliön laajennus (P)			P	Vedenjakelun varmistaminen
Kuljetusvälineet (U)			U	Huoltoauton hankinta vanhan auton tilalle
Koneet ja kalusto (U)		U		Mittalaite (GPS)
Viemärlaitos	TA 2024	TS 2025	TS 2026	Perustelu
Kangasalan viemäroinnin täydennys (U)	U	U	U	Toiminta-alueen viemäroinnin täydennys
Lamminrahka (S)	S	S	S	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Herttuala (U)		U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Korvenperän alue (U)		U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Keskusta (U/P)	U/P	U/P	U/P	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Kehä II, eteläinen (Saarenmaa) (U)	U	U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Lemetty (U)	U	U		Kaavoitettavan alueen vesihuolto

Urheilutie (U)	U		U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Mattilankuja (U)		U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Rantatie (U)	U			Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Jätevesiviemäriverkoston peruskorjaus (P)	P	P	P	Kunnostustyöt verkoston käyttökunnon ylläpit.
Jätevesipumppaamoiden peruskorjaus (P)	P	P	P	Kunnostustyöt pumppaamoiden käyttökunnon ylläpit.
Kaukovalvonta ja automaatio (U/P)	U/P	U/P	U/P	Kyber / järjestelmän kehittäminen
Toiminnanohjausjärjestelmä		U		Toiminnanohjaus uusiminen
Kuljetusvälineet	U			Huoltoauton hankinta vanhan auton tilalle
Sadevesiverkko	TA 2024	TS 2025	TS 2026	Perustelu
Keskusta (U/P)	U/P	U/P	U/P	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Herttua (U)		U	U	Kaavoitettavan alueen vesihuolto
Sadevesiverkoston peruskorjaus (P)	P	P	P	Kunnostustyöt verkoston käyttökunnon ylläpit.
Investoinnit yhteensä, euroa	4 610 000	5 045 000	5 910 000	

8.6.3 Kangasalan Vesi -liikelaitoksen rahoituslaskelma TA2024 -TS2026

	TP 2022 Ulkoiset ja sisäiset	TA 2023 Ulkoiset ja sisäiset	TA 2024 Ulkoiset	TS 2025 Ulkoiset	TS 2026 Ulkoiset
Toiminnan rahavirta					
Liiketoimintajäämä/-alijäämä	919 015	80 000	-209 000	-400 000	-304 000
Poistot ja arvonalentumiset	2 497 066	3 000 000	3 028 000	3 283 000	3 553 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-180 057	-244 000	-43 000	-82 000	-136 000
	3 236 024	2 836 000	2 776 000	2 801 000	3 113 000
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-3 845 504	-5 575 000	-4 610 000	-5 045 000	-5 910 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-609 480	-2 739 000	-1 834 000	-2 244 000	-2 797 000
Rahoituksen rahavirta					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		1 000 000	1 000 000	2 000 000	2 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-250 000	-300 000	-200 000	-300 000	-400 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	-56 666	-56 666			
	-306 666	643 334	800 000	1 700 000	1 600 000
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Saamisten muutos kunnalta	-651 509				
Saamisten muutos	73 803				
Korottomien velkojen muutos kunnalta	92 098				
Korottomien velkojen muutos	916 993	600 000	600 000	600 000	600 000
	431 385				
Rahoituksen rahavirta	124 719	1 243 334	1 400 000	2 300 000	2 200 000
Rahavarojen muutos	-484 761	-1 495 666	-434 000	56 000	-597 000